

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

**Raporti i auditorit të pavarur dhe
Raportet financiare të përgatitura në pajtim me
Standardet ndërkombëtare për raportim financiar
për vitin që mbaron
më 31 dhjetor 2023**

Përmbajtja

	Faqja
Raporti i auditorit të pavarur	1– 2
Bilanci i suksesit	4
Raport për fitimin gjithpërfshirës	5
Raport për gjendjen financiare	6– 7
Raport për ndryshimet në kapitalin	8– 9
Raport për rrjedhat monetare	10
Shënime në raportet financiare	11– 88

Informacione të përgjithshme

Anëtarët e Këshillit të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut në vitin 2023

Anita Angellovska-Bezhoska, guvernatore
Fadil Bajrami, viceguvernator
Emilija Nacevska, viceguvernatore
Ana Mitreska, viceguvernatore
Sinisha Naumoski, anëtar joekzekutiv
Gadaf Rexhepi, anëtar joekzekutiv
Borçe Trenovski, anëtar joekzekutiv
Nikolla Popovski, anëtar joekzekutiv
Marjan Petreski, anëtar joekzekutiv

Selia

Bul. "Kuzman Josifovski-Pitu", Numër 1
1000, Shkup

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Raportet financiare për vitin e mbullyr më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***BILANCI SUKSESIT**

	Shënimi	2023	2022
Të ardhura nga interesi		2.984.237	497.572
Shpenzime nga interesi		(3.006.119)	(538.498)
Efekte nga interesi negativ		6.526	19.071
Shpenzime të interesit neto	5	(15.356)	(21.855)
Të ardhura nga provizionet		480.188	344.706
Shpenzime nga interesi		(18.517)	(21.820)
Të ardhura neto nga provizionet	6	461.671	322.886
Ndryshimet e parealizuar të kursit dhe të çmimeve neto	7	2.087.747	1.011.378
Të ardhurat/shpenzimet neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit dhe instrumenteve financiare të derivateve	8	3.066.767	(3.247.087)
Të ardhurat neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	9	46.873	-
Ndryshimet e realizuara të kursit dhe të çmimeve neto	10	198.142	439.437
Të ardhurat nga dividendët	11	9.223	9.230
Të ardhura tjera	12	44.385	334.760
Shpenzime për punonjësit	13	(571.035)	(491.190)
Zhvlerësimi dhe amortizimi	26,27	(78.083)	(68.239)
Shpenzime tjera	14	(248.179)	(199.800)
Ndarja rezervë e veçantë dhe korigjimi i vlerës, neto	15	(9.476)	(156.394)
Fitimi/humbja neto e vitit		4.992.679	(2.066.874)

Shënimet prej faqes 11 derit te faqja 88 janë pjesë përbërëse nga këto raporte financiare

Raportet financiare për vitin e mbullyr më 31 dhjetor 2023*(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***RAPORT PËR FITIMIN GJITHPËRFSHIRËS**

	Shënimi	2023	2022
Fitimi/humbja neto e vitit nga bilanci i suksesit		4.992.679	(2.066.874)
Fitimi gjithpërfshirës i mbetur			
<i>Instrumente të borxhit të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithpërfshirës</i>		222.728	-
Ndryshimet neto në vlerën objektive të letrave të borxhit të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithpërfshirës	43	221.596	-
Humbje e pritshme kreditore e letrave të borxhit të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithpërfshirës	15	1.132	-
<i>Instrumentet pronësore të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithpërfshirës</i>		179	502
Ndryshimet neto në vlerën objektive të letrave pronësore të vlerës të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithpërfshirës	43	179	502
<i>Fitime nga donacionet e pranuar të librave - fondi i bibliotekës</i>		42	11
Gjithsej fitimi gjithpërfshirës i mbetur për vitin		222.949	513
Gjithsej fitimi/humbja gjithpërfshirëse për vitin		5.215.628	(2.066.361)

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Raportet financiare për vitin e mbulloyr më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***RAPORT PËR GJENDJEN FINANCIARE**

MJETE	Shënimi	31 dhjetor	
		2023	2022
Paratë e huaja efektive	16	821.607	2.964.247
Depozita në valutë të huaj	17	107.859.919	53.654.174
Letra të vlerës të huaja	18	145.266.161	157.847.953
Ari	19	25.436.908	23.155.343
Të drejta të veçanta të tërheqjes	20	13.249	24.679
Kërkesa në bazë të transaksioneve repo valutore	21	-	8.902.551
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FNM-në	22	29.150.319	32.643.436
Anëtarësimi në FMN	23	10.528.522	11.070.941
Kreditë që u jepen bankave	24	-	-
Kërkesa të tjera	25	-	-
Kërkesa nga bankat		-	-
Pasuri të paluajtshme dhe pajisje	26	1.537.211	1.501.281
Mjete jomateriale	27	46.721	28.274
Monedha nga metale të çmuara	28	6.082	5.815
Kërkesa nga operacionet	29	152.910	111.103
Mjete të mbetura	30	115.449	221.203
Gjithsej mjete		320.935.058	292.131.000

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Raportet financiare për vitin e mbullyr më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***RAPORT PËR GJENDJEN FINANCIARE(vazhdon)**

DETYRIME DHE KAPITALI	Shënimi	31 dhjetor	
		2023	2022
Para të gatshme në qarkullim	31	57.208.828	53.852.538
Depozita të bankave dhe kursimoreve	32	93.207.011	74.295.265
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	33	35.241.997	27.148.967
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	34	9.946.097	9.450.579
Detyrime në bazë të transaksioneve repo valutore	35	22.484.910	27.355.608
Depozita në denarë të shtetit	36	25.796.921	23.983.580
Depozita në valutë të shtetit	37	15.518.617	16.360.703
Depozita të shtetit		41.315.538	40.344.283
Depozita të kufizuara	38	208.273	142.111
Detyrime në bazë të alokimit të DTS-së – në emër dhe llogari të shtetit	39a	14.912.427	15.339.855
Detyrime në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja, në emër dhe llogari të shtetit	39b	14.237.892	17.303.581
Detyrime në bazë të anëtarësimit dhe depozitave	39c	10.528.522	11.070.941
Detyrime ndaj FMN-së	39	39.678.841	43.714.377
Depozita të tjera	40	3.271.500	2.762.513
Rezervë e veçantë	41	373	344
Detyrime të tjera	42	765.425	563.999
Detyrime të tjera		765.798	564.343
Detyrimet totale		303.328.793	279.630.584
Kapital		1.289.789	1.289.789
Rezerva të përgjithshme		688.977	432.826
Rezerva speciale		1.697.826	843.987
Rezervat e rivlerësimit		13.929.673	9.933.814
Gjithsej kapitali dhe rezervat	43	17.606.265	12.500.416
Gjithsej detyrimet dhe kapitali		320.935.058	292.131.000

Shënimet prej faqes 11 derit te faqja 88 janë pjesë përbërëse nga këto raporte financiare

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Raportet financiare për vitin e mbullir më 31 dhjetor 2023

(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)

RAPORT PËR NDRYSHIMET NË KAPITALIN									
	Shënimi	Kapital	Rezerva të përgjithshme	Rezerva speciale*	Rezervat e rivlerësimit		Veprat artistike dhe fondi i bibliotekës	Fitimi/humbja e mbledhur	Gjithsej kapitali dhe rezervat
Gjendja më 1 janar 2022		1.289.789	1.334.893	843.987	11.094.034	-	4.074	-	14.566.777
Humbje për vitin		-	-	-	-	-	-	(2.066.874)	(2.066.874)
Ndryshimet neto në vlerën objektive të letrave pronësore me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	43	-	-	-	-	502	-	-	502
Fitime nga donacionet e pranuar të librave - fondi i bibliotekës	43	-	-	-	-	-	11	-	11
Gjithsej humbje gjithëpërfshirëse për vitin 2022		-	-	-	-	502	11	(2.066.874)	(2.066.361)
Ndryshimet neto pozitive të kursit të përealizuara dhe çmimet nga ari që shpërndahen në rezervat e rivlerësimit	43	-	-	-	1.061.491	-	-	(1.061.491)	-
Dallimet neto negative të kursit të përealizuara që mbulohen nga rezervat e rivlerësimit	43	-	-	-	(50.113)	-	-	50.113	-
Ndryshimet neto pozitive të çmimeve të përealizuara të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit që shpërndahen në rezervat e rivlerësimit	43	-	-	-	32.296	-	-	(32.296)	-
Ndryshimet neto negative të çmimeve të përealizuara të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit që mbulohen nga rezervat e rivlerësimit	43	-	-	-	(11.442)	-	-	11.442	-
Ndryshime të kursit të realizuara të çmimeve dhe ndryshimet nga ari	43	-	-	-	(2.191.440)	-	-	2.191.440	-
Ndryshimet e realizuara të çmimeve të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	43	-	-	-	(5.599)	-	-	5.599	-
Mbulimi i rezultatit negativ neto për shpërndarje	43	-	(902.067)	-	-	-	-	902.067	-
Gjendja më 31 dhjetor 2022		1.289.789	432.826	843.987	9.929.227	502	4.085	-	12.500.416

* Të definuara si llogari për rezerva speciale në Ligjin e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

** Të definuara si llogari të rezervave të rivlerësimit në Ligjin e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut (rezervat e rivlerësimit për instrumente financiare të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit).

Shënimet prej faqes 11 derit te faqja 88 janë pjesë përbërëse nga këto raporte financiare

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Raportet financiare për vitin e mbullyr më 31 dhjetor 2023

(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)

RAPORT PËR NDRYSHIMET NË KAPITALIN									
	Shën imi	Kapital	Rezerva të përgjithsh me	Rezerva speciale*	Rezervat e rivlerësimit			Fitimi/hum bja e mbledhur	Gjithsej kapitali dhe rezervat
					Rezervat e rivlerësimit**	Rezervat e rivlerësimit	Veprat artistike dhe fondi i bibliotekës		
Gjendja më 1 janar 2023		1.289.789	432.826	843.987	9.929.227	502	4.085	-	12.500.416
Fitimi për vitin		-	-	-	-	-	-	4.992.679	4.992.679
Ndryshimet neto në vlerën objektive të letrave të borxhit të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	43	-	-	-	-	221.596	-	-	221.596
Ndryshimet neto në vlerën objektive të letrave pronësore me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	43	-	-	-	-	179	-	-	179
Humbje e pritshme kreditore e letrave të borxhit të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	43	-	-	-	-	1.132	-	-	1.132
Fitime nga donacionet e pranuar të librave - fondi i bibliotekës	43	-	-	-	-	-	42	-	42
Gjithsej fitimi gjithëpërfshirës për vitin 2023		-	-	-	-	222.907	42	4.992.679	5.215.628
Ndryshimet neto pozitive të kursit të përealizuara dhe çmimet nga ari që ndahen në rezervat e rivlerësimit	43	-	-	-	2.279.169	-	-	(2.279.169)	-
Dallimet neto negative të kursit të përealizuara që mbulohen nga rezervat e rivlerësimit	43	-	-	-	(79.669)	-	-	79.669	-
Ndryshimet neto pozitive të çmimit të përealizuara të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit që ndahen në rezervat e rivlerësimit	43	-	-	-	1.605.706	-	-	(1.605.706)	-
Ndryshimet e realizuara të çmimit të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	43	-	-	-	(32.296)	-	-	32.296	-
Shpërndarja në rezerva të përgjithshme	43	-	256.151	-	-	-	-	(256.151)	-
Shpërndarja në rezervat speciale me qëllim të veçantë	43	-	-	853.839	-	-	-	(853.839)	-
Shpërndarja në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut	42	-	-	-	-	-	-	(109.779)	(109.779)
Gjendja më 31 dhjetor 2023		1.289.789	688.977	1.697.826	13.702.137	223.409	4.127	-	17.606.265

* Të definuara si llogari për rezerva speciale në Ligjin e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

** Të definuara si llogari të rezervave të rivlerësimit në Ligjin e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut (rezervat e rivlerësimit për instrumente financiare të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit).

Shënimet prej faqes 11 derit te faqja 88 janë pjesë përbërëse nga këto raporte financiare

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
Raportet financiare për vitin e mbullur më 31 dhjetor 2023
(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)

RAPORT PËR RRJEDHAT MONETARE			
	Shënimi	2023	2022
Rrjedhat monetare nga aktivitetet operative			
Fitimi/humbja për vitin		4.992.679	(2.066.874)
I korigjuar për:			
Të ardhura nga interesi	5	(2.984.237)	(497.572)
Shpenzime nga interesi	5	3.006.119	538.498
Efekte nga interesi negativ	5	(6.526)	(19.071)
Ndryshime të perealizuara të kursit dhe çmimit nga ari		(2.279.169)	(1.263.020)
Shpenzimet neto të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit		1.700.512	3.474.633
Të ardhura neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës		(46.873)	-
Të ardhurat nga dividendët		(9.223)	(9.230)
Korigjimi i vlerës		9.246	156.322
Ndarja e rezervës së veçantë		29	22
Zhvierësimi dhe amortizimi	26, 27	78.083	68.239
Rrjedhat monetare nga aktivitetet operative, para ndryshimeve në mjetet dhe detyrimet operative		4.460.640	381.947
Ari		(10.116)	38.848
Letra të vlerës të huaja		11.151.257	(3.904.086)
Kërkesa në bazë të transaksioneve repo valutore		8.902.551	(6.770.028)
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FNM-në		2.913.824	(6.453.701)
Mjete të mbetura		88.352	(248.403)
Para të gatshme në qarkullim		3.356.290	2.460.100
Depozita të bankave dhe kursimoreve		18.890.886	232.579
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë		8.093.030	7.188.305
Bonot e thesarit të Bankës Popullore, të hyrat		86.699.296	99.140.328
Bonot e thesarit të Bankës Popullore, të dalat		(86.764.000)	(99.879.000)
Detyrime në bazë të transaksioneve repo valutore		(4.874.586)	18.985.279
Depozita të shtetit duke përfshirë depozita të kufizuara dhe tjera		1.546.146	(6.210.149)
Detyrime në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja në emër dhe llogari të shtetit		(2.913.824)	6.453.701
Detyrime të tjera		58.455	(21.243)
Interesi i pranuar		2.997.560	440.217
Interesi i paguar		(2.420.891)	(314.238)
Dividentët e pranuar		9.223	9.230
Neto rrjedhat monetare nga aktivitetet operative		52.184.093	11.529.686
Furnizime të pasurive të paluajtshme, pajisje dhe mjete jomateriale		(132.418)	(113.210)
Rrjedhat monetare neto të përdorura në aktivitete investuese		(132.418)	(113.210)
Fitimi i paguar në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut		-	(46.108)
Rrjedhat monetare neto të përdorura për aktivitete financiare		-	(46.108)
Rritja neto e parave dhe mjeteve monetare		52.051.675	11.370.368
Paratë dhe mjetet monetare në fillimit të vitit		56.643.100	45.272.732
Paratë dhe mjetet monetare në fund të vitit	44	108.694.775	56.643.100

1. Informacione të përgjithshme

Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejshëm: Banka Popullore) është bankë qendrore e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe është institucioni i vetëm emetimi në shtetin. Banka Popullore, si banka qendrore e emetimeve, është themeluar në vitin 1992. Organizimi dhe funksionimi i Bankës Popullore janë të rregulluara me Ligjin për Bankën Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut, të publikuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 158/10 nga 9 dhjetori 2010, nr. 123/12 nga 2 tetori 2012, nr. 43/14 nga 4 marsi 2014, nr. 153/15 nga 4 shtatori 2015, nr. 6/16 nga 15 janari 2016, nr. 83/18 nga 8 maji 2018 dhe në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 110/21 nga 19 maji 2021. Banka Popullore është person juridik me pavarësi administrative, financiare dhe menaxhuese dhe është e autorizuar për arritjen e qëllimeve dhe për kryerjen e detyrave të përcaktuara me ligj.

Sipas Ligjit për Bankën Popullore, qëllimi bazë i Bankës Popullore është arritja dhe mbajtja e stabilitetit të çmimit. Qëllimi tjetër, që i nënshtrohet qëllimit bazë, është të kontribuojë në mbajtjen e një sistemi financiar të qëndrueshëm, konkurrues, dhe të orientuar nga tregu. Qëllimi i tretë i Bankës Popullore është mbështetja e politikës ekonomike të përgjithshme, pa u rezikuar arritja e qëllimit bazë të saj dhe në pajtim me parimin e ekonomisë tregtare të hapur me konkurrencë të lirë.

Banka Popullore, në afat prej katër muajsh pas përfundimit të vitit financiar, publikon dhe parashtron deri në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe deri te ministri i financave, raporte, të miratuara nga Këshilli i Bankës Popullore, në lidhje me gjendjet dhe lëvizjet në ekonominë për vitin që ka përfunduar edhe perspektivat për vitin e ardhshëm, me fokus të veçantë të arritjes së qëllimeve dhe politikave të Bankës Popullore, si dhe për gjendjen e sistemit bankar dhe për stabilitetin financiar në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Në të njëjtin afat, i dorëzon edhe raportet financiare vjetore për vitin financiar që ka përfunduar, të miratuara nga Këshilli i Bankës Popullore, të nënshkruara nga guvernatori i Bankës Popullore dhe të përcaktuara nga auditori i jashtëm i pavarur, deri te kryetari i Republikës së Maqedonisë së Veriut, deri te Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, deri te kryetari i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe deri te ministri i financave.

Kapitali i Bankës Popullore është në pronësi të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe ai nuk mund të transferohet ose të jetë lëndë e çfarëdo qoftë ngarkese. Fitimi ose humbja neto e Bankës Popullore përcaktohet në pajtim me Standardet ndërkombëtare për raportim financiar. Rezultati financiar për shpërndarje përcaktohet kur nga fitimi/humbja neto merret shuma totale e të ardhurave të përealizuara nga rivlerësimi (kjo shumë në tërësi transferohet në llogaritë e rezervave të rivlerësimit) dhe shtohet shuma e të ardhurave të realizuara në vitin për të cilin janë ndarë rezervat e rivlerësimit në periudhat e kaluara (kjo shumë merret nga llogaritë e rezervave të rivlerësimit). Shpenzimet e përealizuara të rivlerësimit mbulohen nga llogaritë përkatëse për rezervat e rivlerësimit derisa bilanci i këtyre llogarive nuk reduktohet në zero, dhe pastaj nga fitimi i realizuar në vitin aktual, nga llogaria për rezerva të përgjithshme edhe nga kapitali.

1. Informacione të përgjithshme (vazhdon)

Rezultati financiar për shpërndarje shpërndahet në rezervat e përgjithshme edhe në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, dhe atë: 70% në rezervat e përgjithshme deri në arritjen e nivelit të kapitalit bazë të përcaktuar me Ligjin për Bankën Popullore, gjegjësisht 15% në rezervat e përgjithshme deri në arritjen e nivelit të kapitalit bazë të përcaktuar me Ligjin për Bankën Popullore. Pjesa tjetër janë të hyra për Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Në rast të llogarisë së hapur për rezerva speciale, rezultati financiar për shpërndarje mund të shpërndahet, kështu që më së shumti 70% do të transferohen në llogarinë për rezerva speciale deri në arritjen e shumës së përcaktuar nga Këshilli i Bankës Popullore për mbulimin e kostove për qëllime të përcaktuara paraprakisht, ndërsa nga pjesa tjetër 70% do të shpërndahen në rezervat e përgjithshme deri në arritjen e nivelit të kapitalit bazë, gjegjësisht 15% pas arritjes së nivelit të kapitalit bazë dhe pjesa tjetër në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Nëse rezultati financiar për shpërndarjen është negativ, fillimisht mbulohet nga rezervat e përgjithshme, dhe më pas nga kapitali. Nëse vlera e aktivitetit të Bankës Popullore është më e ulët se përmbledhja e detyrimeve dhe kapitalit të saj, defiqiti i kapitalit mbulohet nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në para ose në letra me vlerë të transferueshme të borxhit me afat të caktuar të maturimit që emetohen sipas normave të interesit të tregut që mbizotërojnë në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Organi i menaxhimit të Bankës Popullore është Këshilli i Bankës Popullore.

Raportet financiare për vitin financiar 2023 janë miratuar nga Këshilli i Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut më 28 shkurt 2024.

Dr. Anita Angellovska-Bezhoska,

Guvernatore e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut

Vesna Filipovska,

drejtor në Drejtorinë e Financave, Kontabilitetit dhe Kontrollit

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabiliste

Politikat kryesore kontabiliste të zbatuara gjatë përgatitjes së këtyre raporteve financiare janë paraqitur më poshtë.

A Baza për përgatitjen e raporteve financiare

Raportet financiare janë të përgatitura në pajtim me Standardet Ndërkombëtare për Raportim Financiar (SNRF), që i përfshijnë edhe standardet dhe interpretimet të miratuara nga Bordi për Standarde Ndërkombëtare Kontabilitetit (KSNK) dhe interpretimet e emetuara nga Komiteti Ndërkombëtar i Interpretimeve për Raportim Financiar (KIRNF).

Raportet financiare janë të përgatitura sipas parimit të vlerës blerëse si bazë për matje, përveç për mjetet e caktuara që maten sipas vlerës objektive. Mjetet që maten sipas vlerës objektive janë: mjetet financiare të vlerësuara sipas vlerës objektive përmes bilancit të suksesit, mjeteve financiare të vlerësuara sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithpërfshirës, arit, derivateve financiare dhe veprave artistike. Pasuri të paluajtshme, pajisjet dhe mjetet jomateriale maten sipas vlerës së tyre të blerjes e ulur për zhvlerësimin e mbledhur/ amortizimin dhe humbjet për shkak të dëmeve, nëse ekzistojnë.

a) Ndryshime në mjedisin

Në vitin 2023 ekonomia globale u përballua me shumë sfida, ndër të cilat pasojat nga shtrëngimi i politikave monetare të bankave qendrore të ekonomive udhëheqëse, shqetësimi i përkohshëm për stabilitetin e sistemeve bankare në SHBA dhe Europë, veprimet e mëtejshme ushtarake në Ukrainë, dhe më vonë tensionet në Lindjen e Mesme. Megjithatë, arritjet ekonomike në korniza botërore ishin relativisht më të favorshme se sa pritej në fillim të vitit, ku rritja ekonomike ishte e moderuar, por stabile, si rezultat i tregjeve solide të punës dhe konsumi personal të fuqishëm. Në kushte të tilla, BQE¹ dhe FED-i² në 2023 vazhduan me normalizimin e politikës monetare dhe rritjen e normave referuese të interesit në shumë raste. Gjatë vitit, normat e inflacionit në Eurozonë dhe ShBA ishin pothuajse për gjysmë në krahasim me vitin 2022³. Rrethanat e theksuara çuan në lëvizje të ndryshueshme të normës së kthimit të obligacioneve shtetërore të tregjeve financiare ndërkombëtare gjatë vitit, ndërsa në fund të vitit nuk kishte ndryshim të konsiderueshëm në bazë vjetore.

¹ Banka Qendrore Europiane (European Central Bank) – BQE.

² Sistemi Federal i Rezervave (Federal Reserve Bank of New York) – FED-i, është sistem i bankave qendrore të Shteteve të Bashkuara të Amerikës.

³ Në Eurozonë, norma e inflacionit në 2023 u reduktua prej 8,4% në 5,5% në mesatare, ndësa në ShBA prej 8% në 4,1%.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabiliste (vazhdon)**A Baza për përgatitjen e raporteve financiare(vazhdon)*****a) Ndryshime në mjedisin(vazhdon)***

Mjedisi ndërkombëtar kishte ndikim të madh në ekonominë e brendshme dhe rrjedhimisht, përgjigjja e politikës monetare të Bankës Popullore nuk dallohej nga drejtimi i politikave të bankave qendrore më me ndikim. Si përgjigje e lëvizjeve në rritje tek pritjet inflacioniste, Banka Popullore nga fundi i vitit 2021 filloi me ciklin e shtrëngimit të politikës monetare, për shkak të mirëmbajtjes së stabilitetit të kursit valutor dhe stabilizimin e inflacionit në afat të mesëm, së pari nëpërmjet ndërhyrjeve të tregut valutor, dhe pastaj edhe me rritjen graduale të normës së interesit bazë (nga prilli i vitit 2022), ndërsa cikli i shtrëngimit të politikës monetare vazhdoi edhe në vitin 2023. Norma e interesit e instrumentit bazë të politikës monetare, bonot e thesarit, në vitin 2023 në gjashtë raste ishte rritur për gjithsej 1,55 p.p. deri në nivelin prej 6,30%. Njëkohësisht, në mënyrë të barabartë (për 1,55 p.p.) u rritën normat e interesit të depozitave të disponueshme njëditore dhe shtatë ditë, deri në nivelin prej 4,20%, dhe 4,25%, respektivisht. Shuma e ofruar e bonove të thesarit mbeti në nivelin prej 10.000.000 mijë denarë, bankat e drejtuan tepicën e mjeteve në denarë në depozita të disponueshme në Bankën Popullore, kryesisht me afat maturimi prej shtatë ditësh, gjendja mesatare e të cilave në fund të vitit arriti nivelin më të lartë historik (rreth 52.900.000 mijë denarë). Vendosja e tillë e politikës monetare ka çuar në rritje të ndjeshme të kostove monetare edhe në vitin 2023.

Banka Popullore në vitin 2023 edhe më tej bënte ndryshime në instrumentin rezervë të detyrueshëm, të dedikuara për inkurajimin e kursimit në denarë, dhe për shkak të ndikimit në ndryshime përkatëse në politikën e interesit të bankave. Kështu, u rrit norma e rezervës së detyrueshme në valutë të huaj prej 19% në 21%, dhe pjesët e rezervës së detyrueshme në euro që mbushet në euro ishte në rritje prej 75% në 81%. Në të njëjtën kohë, norma për detyrimet në denarë me klauzolë valutore u rrit prej 50% në 100%.

Mjediset e tilla kishin reflektimin e tyre në pozicionin financiar të Bankës Popullore.

Kostot për politikën monetare gjatë vitit 2023 kishin arritje më të lartë në krahasim me vitin 2022, si rezultat i rritjes së normave të interesit dhe zbatimit të instrumenteve monetare.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabiliste (vazhdon)**A Baza për përgatitjen e raporteve financiare(vazhdon)*****a) Ndryshime në mjedisin(vazhdon)***

Të ardhurat monetare në vitin 2023 ishin nën ndikimin e normave relative të larta të interesit dhe normës së kthimit të instrumeteve në korniza të rezervave valuto. Në të njëjtën kohë, u realizuan të ardhura relativisht të larta të interesit nga vendosjet e llogarive të depozitave në bankat qendrore, si dhe të ardhura relativisht të larta nga investimet në letrat me vlerë të huaja. Ndryshueshmëria e normës së kthimit të tregjeve të hauaja dhe pasiguria në raport me lëvizjet e ardhshme të normave të interesit edhe më tej i kufizoi mundësitë për investime më afatgjatë, por mundësoi tregtimin aktiv dhe realizimin e të ardhurave shtesë nëpërmjet shitjes së letrave me vlerë. Qasja aktive në menaxhimin me rezervat valuto kishte efekt më të favorshëm në realizimet nga investimi dhe kontribuoi duke hedhur poshtë rezultatet e portofolios për tregtim në raport me portofolet referuese përkatëse, që në masë të madhe i detyrohej zgjedhjes së instrumeteve, gjegjësisht të instrumeteve të normës së kthimit më të lartë që u investuan rezervat valuto.

b) Zbatimi fillestar i ndryshimeve të reja në standarde ekzistuese që janë në fuqi në periudhën raportuese

Standardet e reja, ndryshimet në standardet ekzistuese dhe interpretimet e emetuara nga Bordi Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK) që janë në fuqi në periudhën aktuale të raportimit janë:

- **SNRF 17 “Kontratat e sigurimit”** - SNRF 17 është i zbatueshëm për periudha vjetore të raportimit që fillojnë në ose pas 1 janarit 2023;
- **Ndryshimet në SNK 8 “Politikat kontabiliste, ndryshimet në vlerësimet kontabiliste dhe gabimet”** - Definimi i terminit “vlerësime kontabiliteti” si dhe ndryshime tjera në SNK 8 që i shpjegojnë dallimet ndërmjet ndryshimeve në politikat kontabiliste kundrejt ndryshimeve në vlerësimet kontabiliste (të zbatueshme për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë në ose pas 1 janarit 2023); dhe
- **Ndryshimet në SNK 1 “Prezantimi i raporteve financiare”** - Ndryshime në raport të prezantimit të politikave kontabiliste materiale, kundrejt politikave të ndjeshme kontabiliste (të zbatueshme për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë në ose pas 1 janarit 2023).

Ndryshimet e standardeve të deritanishme dhe interpretimet e reja na sollën në asnjë lloj ndryshime materiale në raportet financiare të Bankës Popullore.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabiliste (vazhdon)

A Baza për përgatitjen e raporteve financiare(vazhdon)

c) Standardet e reja dhe ndryshime në standardet ekzistuese që nuk kanë hyrë ende në fuqi

Në ditën e publikimit të këtyre raporteve financiare janë publikuar standardet në vijim, shtesat dhe interpretimet e tyre të reja, të cilat ende nuk kanë hyrë në fuqi:

- **Ndryshimet në SNK 1 "Paraqitja e raporteve financiare"** - Ndryshimet në pjesën për klasifikimin e detyrimeve si rrjedhëse ose jorrrjedhëse, me të cilat sqarohen udhëzimet gjatë përcaktimit nëse një detyrim është rrjedhëse ose jorrrjedhëse (i zbatueshëm për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2024);
- **Ndryshimet në SNRF 16 "Qiratë"** - Ndryshimet në trajtimin kontabël gjatë matjes së njëpasnjëshme të detyrimeve të shitjes dhe qirasë kthyesë pas datës së transaksionit (e zbatueshme për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2024);
- **Ndryshimet në SNK 1 "Paraqitja e raporteve financiare"** - Ndryshime në të cilën përmirësohet paraqitja e detyrimeve jorrrjedhëse me konventa në raportet financiare (e zbatueshme për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2024).
- **Ndryshimet në SNK 7 dhe SNRF 7 "Raporti i mjeteve monetare dhe instrumenteve financiare - zbulimet"** - Ndryshimet me të cilat përmirësohet paraqitja e kontratave financiar e me furnizuesit dhe ndikimin e tyre mbi detyrimet, mjetet monetare dhe ekspozimi i rrezikut të likuiditetit (e zbatueshme për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2024); dhe
- **Ndryshimet në SNK 21 "Efektet nga ndryshimet të kurseve valutore"** - Ndryshimet me të cilat sqarohet qasja gjatë përgatitjes të raporteve financiare në rast të mos-konvertueshmërisë afatgjatë ndërmjet valutave të caktuara gjatë paraqitjes së transaksioneve në valutë të huaj, kursi, ose paraqitja e raporteve financiare në valutë tjetër (e zbatueshme për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2025).

Banka Popullore nuk i ka zbatuar këto standarde të reja dhe interpretime të reja para datës së zbatimit të tyre. Banka popullore konsideron se pranimi i këtyre standardeve, ndryshimeve dhe interpretimeve të reja nuk do të ketë ndikim material në raportet financiare të Bankës Popullore në periudhën e zbatimit fillestar të tyre.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabiliste (vazhdon)

B Transaksionet në valutë të huaj

Valuta funksionale dhe raportuese

Artikujt që janë të përfshirë në raportet financiare janë paraqitur në valutën e mjedisit primar ekonomik në të cilën vepron Banka Popullore (valuta funksionale). Raportet financiare që janë paraqitur në denarë maqedonas (MKD), që është valuta funksionale dhe raportuese e Bankës Popullore, e shprehur në mijë denarë.

Transaksionet dhe gjendjet

Mjetet dhe detyrimet të emërtuara në valutë të huaj paraqiten në MKD sipas kursit valutor në ditën e përpilimit të Raportit për gjendjen financiare, përveç evidencës për kuotën e Republikës së Maqedonisë së Veriut për anëtarësimin në FMN, si dhe si në llogaritë nr. 1 dhe 2 (shënim 23 dhe 39c). Transaksionet e kryera në valutë të huaj shprehen në MKD pas kursit valutor në ditën e transaksionit.

Të gjitha diferencat nga ndryshimet në kursin e këmbimit njihen në bilancin e suksesit.

Kursi mesatar i këmbimit:	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
	MKD	MKD
USD	55,6516	57,6535
EUR	61,4950	61,4932
DTS	74,5293	76,6655

C Netingu

Mjetet dhe detyrimet financiare janë neto dhe vlera neto e tyre paraqitet në Raportin e Pozicionit Financiar mbi bazën neto, nëse plotësohen disa kushte të përcaktuara nga një standard i përshtatshëm për neto dhe mundësia e paraqitjes ose shlyerjes së transaksioneve në bazë neto.

Ç Transaksionet repo

Letrat me vlerë të shitura që i nënshtrohen riblerjes (transaksionet repo) riklasifikohen në raportet financiare si mjete që jepen me qira kur transferuesi, sipas kontratës, ka të drejtë ose synon t'i shesë ose t'i rikthejë ato si kolaterale. Detyrimet e bazuara në transaksione repo përfshihen në detyrimet e bazuara në transaksione repo në valutë. Pretendimet e bazuara në letrat me vlerë të blera që janë objekt rishitjeje (transaksione të anasjellta të repove) përfshihen në pretendimet e bazuara në transaksione repo në valutë të huaj dhe huatë e dhëna bankave.

Diferenca ndërmjet çmimit të shitjes dhe blerjes përfaqëson interesin dhe llogaritet për të gjithë kohëzgjatjen e kontratës duke zbatuar metodën e normës efektive të interesit. Nëse ka letra me vlerë që janë subjekt i një huaje, ato paraqiten në raportet financiare në datën e raportimit.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabiliste (vazhdon)

Ç Transaksionet repo (vazhdon)

Letrat me vlerë që janë marrë hua dhe ato që merren si kolateral për transaksionet e anasjellta të repove nuk njihen në raportet financiare, përveç rasteve kur u shiten palëve të treta, në këtë rast blerjet dhe shitjet paraqiten si fitim ose humbje dhe përfshihen në bilancin e suksesit në periudhën të cilës i referohen. Detyrimi për të kthyer letrat me vlerë paraqitet me vlerën objektive si një detyrim nga operacionet e rregullta. Transaksionet repo paraqiten me harxhime të amortizuar, në rënie për korrigjimin e vlerës për humbjet e pritshme të kredisë (shiko shënimi 2I).

Transaksionet e arit të kolateralizuara trajtohen si marrëveshje riblerjeje. Detyrimet e bazuara në transaksionet e arit të kolateralizuara përfshihen në detyrimet e bazuara në transaksionet e repove në valutë. Ari që është objekt i kësaj marrëveshjeje vazhdon të prezantohet në raportin për gjendjen financiare të Bankës Popullore dhe vazhdon me rregullimin e çmimit dhe kursit të tij. Diferenca ndërmjet çmimit të shitjes dhe blerjes përfaqëson interesin dhe llogaritet për të gjithë kohëzgjatjen e kontratës duke zbatuar metodën e normës efektive të interesit.

D Depozita në valutë të huaj

Depozita në valutë të huaj paraqiten me harxhime të amortizuar, në rënie për korrigjimin e vlerës për humbjet e pritshme të kredisë (shiko shënim 2I).

DH Ari monetar

Ari monetar përbëhet nga depozitat e arit në bankat korrespondente dhe stoku i shufrave të arit të prodhuara sipas standardeve ndërkombëtare që ruhen në thesarin e Bankës Popullore. Interesi paguhet në dollarë të ShBA-ve ose EUR në datën e caktuar, në varësi të kontratave. Ari monetar është pjesë e rezervave valutore dhe menaxhohet në të njëjtën mënyrë si mjetet e tjera financiare nga rezervat valutore. Ari matet në njësinë matëse të një ons të imët ari.

Ari monetar klasifikohet si një mjet financiar me vlerën objektive përmes bilancit të suksesit, të përcaktuar si të tillë në njohjen fillestare dhe matet me vlerën objektive. Vlera objektive e arit monetar është e lidhur me çmimin e arit dhe llogaritet në bazë të çmimit të tregut para mesditës për 1 ons ari në bursën e arit në Londër, e shprehur në dollarë amerikanë, e shprehur në MKD me kursin aktual të këmbimit prej MKD ndaj dollarit amerikan në datën e raporteve financiare. Fitimet dhe humbjet e realizuara dhe të porealizuara nga rivlerësimi i arit në fund të periudhës kontabël që rezultojnë nga ndryshimet në çmimin e tregut të arit dhe ndryshimi i kursit të denarit kundrejt dollarit amerikan, përfshihen në bilancin e suksesit. Interesi për arin monetar përfshihet në të ardhurat nga interesi.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabiliste (vazhdon)

E Paratë dhe mjetet monetare

Për qëllime të Raportit të Flukseve të Parasë, paratë dhe mjetet monetare përfshijnë shuma me maturim më të vogël se 90 ditë nga data e blerjes, duke përfshirë depozitat në valutë të huaj, duke përjashtuar depozitat e kufizuara, valutën e huaj në thesarin e Bankës Popullore dhe mjetet me të drejta të veçanta tërheqjeje (në tekstin e mëtejshëm DTS-ja⁴) në llogarinë speciale në FMN-në.

Ë Mjete financiare

Klasifikimi dhe matja e mjeteve financiare

Banka Popullore i klasifikon mjetet financiare në tri kategori, përkatësisht: mjetet financiare të matura me çmimin e blerjes të amortizuar, mjetet financiare të matura me vlerën objektive përmes të ardhurave tjera përmbledhëse dhe mjetet financiare të matura me vlerën objektive përmes bilancit të suksesit. Banka Popullore përcakton klasifikimin e mjeteve financiare në varësi të modelit të biznesit dhe flukseve monetare kontraktuale që priten prej tyre.

Modeli i biznesit përfaqëson një mënyrë të menaxhimit të mjeteve financiare në mënyrë që të gjenerohen flukse monetare ose të arrihet një qëllim specifik i biznesit. Menaxhimi strategjik i Bankës Popullore përcakton modelin e biznesit në nivel të grupeve të mjeteve financiare që menaxhohen për të arritur një qëllim specifik të biznesit.

Analiza e karakteristikave të flukseve monetare kontraktuale të mjeteve financiare zbatohet në nivelin e instrumenteve financiare individuale (kushtet kontraktuale) për të kontrolluar nëse flukset monetare kontraktuale nga mjetet lidhen ekskluzivisht me pagesën e "kryegjësë dhe interesit". Brenda flukseve monetare kontraktuale, elementi "kryegjësë" përfshin shumën në miratimin fillestar, minus çdo ripagesë; ndërsa elementi "interesi" përfaqëson kompensimin për vlerën në kohë të parasë, rrezikun e kredisë, rrezikun e likuiditetit, kostot administrative ose të shërbimit dhe marzhin e fitimit.

Banka Popullore menaxhon mjetet financiare përmes modeleve të mëposhtme të biznesit:

- Modeli i biznesit qëllimi i të cilit është mbajtja e mjeteve me qëllim të mbledhjes së flukseve monetare kontraktuale;
- Modeli i biznesit qëllimi i të cilit është mbledhja e flukseve monetare kontraktuale dhe shitja e mjeteve financiare; dhe
- Modele të tjera biznesi (tregtimi dhe realizimi i fitimeve nga ndryshimi i vlerës së drejtë të mjeteve).

⁴ Special Drawing Rights.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

Ë Mjete financiare(vazhdon)

Klasifikimi dhe matja e mjeteve financiare (vazhdon)

Mjetet financiare të matura me vlerën furnizuese të amortizuar

Mjetet financiare të matura me koston e amortizuar janë investime që synojnë të sigurojnë mbledhjen e flukseve monetare kontraktuale dhe nga të cilat Banka Popullore pret vetëm mbledhjen e "kryegjësë dhe interesit". Në këtë kategori përfshihen letrat me vlerë të të borxhit të matura me koston e amortizuar, kreditë dhe pretendimet me pagesa fikse ose të parashikuara që të cilat nuk janë të listuara në tregjet aktive.

Letrat e borxhit me vlerë të matura me koston e amortizuar, pas njohjes fillestare, të njëpasnjëshme paraqiten me koston e amortizuar reduktuar nga korrigjimi i vlerës për humbjen e pritshme të kredisë. Kostoja e amortizuar është e barabartë me shumën gjatë njohjes fillestare, reduktuar për shlyerjen e kryegjësë, në rritje ose në rënie për amortizimin kumulativ me përdorimin e metodës së normës ekektive të interesit në të gjitha diferencat ndërmjet shumës fillestare dhe shumës gjatë maturimit.

Huatë dhe kërkesat lindin nga aktivitetet ku Banka Popullore i jep para një debitori pa synimin e tregtimit. Huatë njihen kur mjetet monetare i janë miratuar debitorit edhe janë paraqitur pas koston së amortizuar me përdorimin e parimit të normës efektive të interesit. Paratë efektive të huaja, depozitat në valutë të huaj, të drejtat e veçanta të tërheqjes, kërkesat në bazë të transaksioneve repo, kërkesat nga shteti në raport me FMN-në, kërkesat nga bankat dhe kërkesat tjera janë të klasifikuara në këtë kategori të mjeteve financiare.

Për mjetet financiare të matura sipas koston së amortizuar llogaritet humbja e pritshme e kredisë (shënimi 2I).

Letrat me vlerë të matura me vlerën objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse

Mjetet financiare të matura me vlerën objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse janë investime me qëllim mbledhjen e flukseve monetare kontraktuale dhe/ose mbahen për shitje dhe sipas kushteve kontraktuale parashikojnë flukse monetare ekskluzivisht të "kryegjësë dhe interesit". Letrat me vlerë të kësaj kategorie njihen me vlerën objektive dhe ndryshimet në vlerën objektive paraqiten si një komponent i veçantë i të ardhurave të tjera përmbledhëse dhe njihen në kapital dhe rezerva, brenda llogarive për rezervat e rivlerësimit. Pas nxjerrjes jashtë përdorimit ose zvogëlimit të vlerës bazuar në njohjen e një provizioni për humbjen e pritshme të kredisë, fitimet dhe humbjet e akumuluar të shprehura në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse dhe të shpërndara në kapital dhe rezerva përfshihen në bilancin e suksesit për periudhën me të cilën ato lidhen.

Për mjetet financiare të matura sipas vlerës objektive përmes të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse llogaritet humbja e pritshme e kredisë (shënimi 2I).

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

Ë Mjete financiare(vazhdon)

Klasifikimi dhe matja e mjeteve financiare (vazhdon)

Letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës (vazhdon)

Për investimet në instrumente pronësore të disa institucioneve financiare specifike, për të cilat nuk ka treg aktiv dhe zotërimi i të cilave përcaktohet me rregullore dhe/ose lidhet me mundësinë e përdorimit të shërbimeve të ofruara nga këto institucione, mund të konsiderohet se vlera e tyre e blerjes pasqyron vlerën objektive të tyre. Për investimet në instrumente pronësore për të cilat nuk ka treg aktiv, por për të cilat mund të përcaktohet një vlerë objektive, përcaktohet duke zbatuar teknikat e vlerësimit.

Mjetet financiare që maten sipas vlerës objektive përmes bilancit të suksesit

Mjetet financiare që maten sipas vlerës së drejtë përmes bilancit të suksesit janë investime për qëllime të tregtimit të tyre dhe realizimit të fitimeve nga ndryshimet në vlerën objektive të këtyre instrumenteve, si dhe investime në ato letra me vlerë që nuk i plotësojnë kriteret e dy kategorive të tjera. Këto letra me vlerë të borxhit dhe derivativët financiarë vlerësohen me vlerën objektive dhe ndryshimet në vlerën objektive përfshihen në bilancin e suksesit.

Njohja fillestare

Të gjitha mjetet financiare njihen fillimisht sipas çmimit të tyre të blerjes, respektivisht vlerës objektive të mjeteve të dhëna në momentin e blerjes së tyre, duke përfshirë të gjitha kostot që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit me përjashtim të derivativëve financiarë dhe letrave me vlerë të matura me vlerën objektive përmes bilancit të suksesit dhe shpenzimeve për të cilat të gjitha kostot njihen në bilancin e suksesit.

Riklasifikimi i mjeteve financiare të borxhit nga një kategori në tjetrën është i mundur vetëm nëse ka një ndryshim në modelin e biznesit për menaxhimin e mjeteve. Pritet që riklasifikimet do të përfaqësojnë raste të rralla dhe do të bëhen kur ndryshimi në modelin e biznesit ka një ndikim të rëndësishëm në operacionet e biznesit të Bankës Popullore, ose ndryshimi është për shkak të një ndryshimi të faktorëve të jashtëm ose të brendshëm që kanë një ndikim të rëndësishëm në aktivitetet e Bankës Popullore.

Çnjohje

Banka Popullore çnjeh aktivin financiar kur të drejtat kontraktuale për flukset monetare nga aktivi financiar kanë skaduar ose kur aktivi financiar transferohet dhe transferimi kualifikohet për çnjohje. Banka Popullore mosnjeh aktivin financiar, plotësisht ose pjesërisht, nëse nuk pret mbledhjen e kërkesave kontraktuale në tërësi ose pjesërisht.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

F Vlera objektive

Për investimet në instrumentet financiare të tregtuara në tregjet financiare, vlera objektive përcaktohet nëpërmjet çmimeve të kuotuar në tregut. Për investimet e pakotuara, vlera objektive përcaktohet nëpërmjet çmimeve të tregut të investimeve të ngjashme, ose bazohet në flukset monetare të pritshme të skontuara.

G Korrigjimi i vlerës dhe mosarkëtueshmëria e mjeteve financiare

Ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë për mjetet financiare që maten sipas vlerës blerëse të amortizuar dhe për mjetet financiare të borxhit që maten me vlerën objektive nëpërmjet të ardhurave tjera gjithpërfshirëse (depozita në bankat e huaja, letrat me vlerë të borxhit, të arkëtueshmet në bazë të transaksioneve repo, të arkëtueshmet, huatë dhe paradhëniet) vlerësohet në baza të rregullta dhe shuma e humbjeve të pritshme të kredisë. Për investimet në instrumentet pronësore që maten me vlerën objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera përmbledhëse, nuk llogaritet humbja e pritshme e kredisë.

Humbja e pritshme e kredisë përfaqëson një shumë të barabartë me diferencën midis flukseve monetare kontraktuale të mjetit financiar dhe vlerës aktuale të flukseve monetare të pritshme të mjetit financiar, të skontuar duke zbatuar normën efektive të interesit të përcaktuar në njohjen fillestare të mjetit.

Në datën e raportimit për mjetet financiare, vlerësohet rreziku i kredisë, si dhe nëse ka pasur një ndryshim të rëndësishëm në rrezikun e kredisë që nga njohja fillestare e tyre. Bazuar në këto kritere, mjetet klasifikohen në një nga tre nivelet e rrezikut të kredisë. Për çdo mjet financiar të matur me koston e amortizuar ose me vlerën objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera përmbledhëse, përcaktohet një shumë e korrigjimit të vlerës për humbjen e pritshme të kredisë, që korrespondon me nivelet e rrezikut të kredisë në të cilat klasifikohet mjeti.

Niveli 1: humbja e pritshme e kredisë – 12 muaj

Për mjetet financiare ku nuk ka pasur rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare dhe që në datën e raportimit kanë një rrezik të ulët kredie, njihet një humbje e pritshme kredie, e cila përfaqëson një pjesë të humbjes për të gjithë jetëgjatësinë e mjeteve që do të ndodhte si rezultat i probabilitetit të shfaqjes së një ngjarje të padëshiruar brenda 12 muajve të ardhshëm.

Niveli 2: humbja e pritshme e kredisë për të gjithë jetëgjatësinë e mjetit - nuk ka dëshmi objektive të dëmeve (humbje kredie)

Për mjetet financiare ku ka një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare, por nuk janë të zhvlerësuar kreditë, njihet humbje e pritshme kreditore për të gjithë jetën e mbetur të mjeteve.

Niveli 3: humbja e pritshme e kredisë për të gjithë jetëgjatësinë e mjetit - nuk ka dëshmi objektive të dëmeve (humbje kredie)

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

G Korrigjimi i vlerës dhe mosarkëtueshmëria e mjeteve financiare(vazhdon)

Mjetet financiare vlerësohen si kredi të zhvlerësuara si rezultat i ndodhjes së një ose më shumë ngjarjeve që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset monetare të ardhshme të vlerësuara të mjeteve.

Konsiderohet se rreziku i mosrealizimit ndodh në rast vonese më të gjatë se 90 ditë dhe Banka Popullore i klasifikon ato mjete financiare në nivelin 3. Këto të arkëtueshme regjistrohen në llogaritë për të arkëtueshmet e dyshimta dhe të kontestuara. Korrigjimi i vlerës njihet për të gjitha kërkesat e regjistruara në regjistrat kontabël që rezultojnë prej tij (kërkesa për: borxhin kryesor, interesin, gjobën e interesit, kërkesat e tjera dhe të ngjajshme).

Humbja e pritshme e kredisë llogaritet si produkt i ekspozimit të emetuesit/palës kontraktuese) në rast të mosplotësimit të detyrimeve, humbjes që do të ndodhë në rast mosplotësimit të detyrimeve dhe probabilitetit të mosplotësimit të detyrimeve, skontuar me normën efektive të interesit të përcaktuar në njohjen fillestare. Probabiliteti për mosplotësimin varet nga vlerësimi mesatar i kredisë afatgjatë të instrumenteve: sa më i ulët të jetë vlerësimi i kredisë, aq më i lartë është probabiliteti i detyrimeve.

GJ Kontabiliteti në datën e tregtimit dhe shlyerjes

Të gjitha blerjet dhe shitjet e rregullta të mjeteve financiare njihen në datën e shlyerjes, domethënë në datën në të cilën mjeti është marrë ose i është dorëzuar një personi tjetër. Blerjet ose shitjet e rregullta janë blerje ose shitje të mjeteve financiare që kërkojnë dorëzimin e mjeteve brenda një periudhe të caktuar, e cila kryesisht përcaktohet me anë të një kuadri ligjor ose një konvente tregu.

H Mjetet jorrjedhëse të mbajtura për shitje dhe grupi i nxjerrjes jashtë përdorimit

Mjetet jorrjedhëse të mbajtura për shitje dhe grupi i nxjerrjes jashtë përdorimit klasifikohen si të tilla nëse vlera kontabël e tyre pritet të rikuperohet nëpërmjet shitjes dhe jo nëpërmjet përdorimit të vazhdueshëm.

Mjetet jorrjedhëse (ose grupi i nxjerrjes jashtë përdorimit) të mbajtura për shitje maten me vlerën më të ulët midis vlerës kontabël dhe vlerës së drejtë, reduktuar kostot e pritshme për shitje. Menjëherë përpara klasifikimit fillestar të mjetit (ose grupit të nxjerrjes jashtë përdorimit) si një mjet i mbajtur për shitje, vlera kontabël e mjetit matet në pajtim me kërkesat e pozicionit të duhur për mjetet afatgjata ku ato i përkisnin më parë. Banka Popullore nuk llogarit zhvlerësimin e mjeteve jorrjedhëse të mbajtura për shitje për sa kohë që mjeti është i klasifikuar në këtë pozicion ose përderisa është pjesë e grupit të nxjerrjes jashtë përdorimit.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

H Mjetet jorrjedhëse të mbajtura për shitje dhe grupi i nxjerrjes jashtë përdorimit(vazhdon)

Humbja për shkak të dëmtimit njihet në bilancin e suksesit për çdo reduktim fillestar ose të mëvonshëm të vlerës së mjetit (ose grupit të nxjerrje jashtë përdorimit) në vlerën objektive reduktuar për kostot e shitjes. Në rast të një rritjeje të mëvonshme në vlerën objektive, të reduktuara për kostot e shitjes (lirimi i humbjeve për shkak të dëmtimit), në bilancin e suksesit njihet fitimi më së shumti në shumën e humbjeve kumulative të njohura më parë për shkak të dëmtimit.

I Pasuri të paluajtshme dhe pajisje

Të gjithë artikujt e pasurisë së paluajtshme dhe pajisjeve njihen sipas vlerës së tyre të blerjes të reduktuara për zhvlerësimin e akumuluar dhe humbjet për shkak të dëmtimit.

Toka, monedhat numizmatike dhe fondi i bibliotekës njihen sipas vlerës së tyre të blerjes dhe nuk janë subjekt i zhvlerësimit.

Pikturat e artit njihen me vlerën objektive dhe nuk janë subjekt i zhvlerësimit. Ndryshimet në vlerën objektive njihen në fitimin e mbetur gjithpërfshirës në rezervën e rivlerësimit për veprat e artit.

Investimet në progres tregohen me vlerën e blerjes të përgatitjes së tyre duke përfshirë kostot e palëve të treta. Nuk llogaritet zhvlerësimi gjatë investimit. Pas përfundimit të performancës, të gjitha kostot e akumuluar transferohen në pasuritë e paluajtshme dhe pajisjet përkatëse dhe janë subjekt i normës së duhur të zhvlerësimit. Fitimet dhe humbjet nga shpenzimet e pasurive të paluajtshme dhe pajisjeve janë paraqitur në bilancin e suksesit.

Zhvlerësimi llogaritet duke përdorur metodën lineare, bazuar në jetëgjatësinë e dobishme të vlerësuar të pasurive të paluajtshme, siç tregohet më poshtë:

	2023	2022
Objekte ndërtimore	5 deri më 50 vite	5 deri më 50 vite
Pajisje	2 deri më 10 vite	2 deri më 10 vite
Mjetet e transportit	5 deri më 6 vite	5 deri më 6 vite
Mobilje zyre	5 deri më 10 vite	5 deri më 10 vite

Jetëgjatësia e përdorimit të pasurive të paluajtshme dhe pajisjeve rishikohet dhe përshtatet së paku një herë në vit, ose nëse konsiderohet e nevojshme dhe zbatohet në mënyrë prospektive.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

J Mjete jomateriale

Mjete jomateriale përbëhen nga programe kompjuterike dhe licenca. Mjetet paraqiten me vlerën e blerjes të reduktuar për amortizimin e akumuluar dhe humbjet për shkak të dëmtimit, nëse ekzistojnë. Ato amortizohen sipas metodës lineare për jetëgjatësinë e dobishme të vlerësuar, e cila është nga dy deri në pesë vjet.

K Qiratë (mjete me të drejtë përdorimi (mjete të marra me qira) dhe detyrimet për qira)

Mjetet e së drejtës së përdorimit - mjetet e marra me qira fillimisht njihen me vlerën e tyre të blerjes në datën e fillimit të vlefshmërisë së marrëveshjes së qirasë, e cila është e barabartë me vlerën fillestare të detyrimeve të qirasë, e rritur për pagesat e qirasë të bëra përpara ose në datën e fillimit të vlefshmërisë së marrëveshjes së qirasë dhe çdo kosto që varet drejtpërdrejt nga marrëveshja e qirasë. Më pas, mjetet me të drejtën e përdorimit maten me vlerën kontabël fillestare të reduktuar për zhvlerësimin e akumuluar / amortizimin dhe dëmtimin dhe përshtaten për harmonizime të caktuara të detyrimit të qirasë.

Detyrimet e qirasë fillimisht njihen me vlerën aktuale të pagesave të ardhshme të qirasë, të skontuara duke përdorur normën e qirasë kontraktuale. Nëse nuk është e përcaktuar në kontratë, përdoret normë rritëse e cila përcaktohet në bazë të normës së interesit në nivel vjetor që mbizotëron në tregun e letrave me vlerë afatgjata të emetuara nga Republika e Maqedonisë së Veriut, me maturim të barabartë ose më të afërt deri në periudhën e kontraktuar të qirasë. Më pas, detyrimi i qirasë rritet për kostot e interesit të qirasë, zvogëlohet për pagesat e bëra për detyrimin e qirasë dhe përshtatet kur rivlerësohet shuma që do të paguhej ose kur pagesat e ardhshme të qirasë ndryshojnë.

Për mjetet me të drejtë përdorimi (mjetet e pranuar me qira) llogaritet zhvlerësimi / amortizimi duke zbatuar metodën lineare, në bazë të kohëzgjatjes kontraktuale të përdorimit të mjetit të pranuar me qira, ku efektet e njohura në bilancin e suksesit. Efektet e kostove të interesit mbi detyrimin e qirasë njihen në bilancin e suksesit, ku kostoja shprëndahet gjatë gjithë kohëzgjatjes së qirasë.

Për mjetet e marra me qira, me afat përdorimi 12 muaj ose më pak dhe për qiratë me vlerë të ulët, pagesat e detyrimeve të qirasë njihen si kosto operative në bilancin e suksesit për kohëzgjatjen e qirasë.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

L Humbje për shkak të dëmtimit të mjeteve jofinanciare

Mjetet që kanë jetë të pakufizuar nuk janë subjekt i zhvlerësimit dhe amortizimit dhe testohen për dëmtim në bazë vjetore. Mjetet që janë subjekt i zhvlerësimit dhe amortizimit rishikohen në çdo datë raportimi me qëllim të përcaktohet nëse ekzistojnë dëshmi objektive të dëmtimit (të dëmtuar fizikisht, të vjetruara, të vjedhura, të humbura ose ngjarje të tjera që reduktojnë vlerën në përdorim të mjetit). Nëse ekzistojnë dëshmi të tilla, vlerësohet vlera e rikuperueshme e mjeteve. Humbja për shkak të dëmtimit është e barabartë me shumën me të cilën vlera kontabël e mjetit tejkalon vlerën e rikuperueshme të tij. Vlera e rikuperueshme është shuma më e madhe midis vlerës objektive të mjetit reduktuar për kostot e shitjes dhe vlerës së mjetit në përdorim. Gjatë vlerësimit të dëmtimit të mjeteve, ato grupohen nga niveli më i ulët sipas aftësisë të krijojnë rrjedha monetare (njësi për krijimin e rrjedhës së parasë). Të gjitha mjetet jofinanciare, përveç vullnetit të mirë, për të cilat është njohur humbje për shkak të dëmtimit, janë subjekt i analizës për të përcaktuar nëse ekziston mundësi për anulimin e humbjes për shkak të dëmtimit në datën e raportimit.

LL Monedha nga metale të çmuara

Monedhat e metaleve të çmuara përfshijnë monedhat përkujtimore dhe monedhat për qëllime koleksioniste.

Monedhat përkujtimore nuk janë mjet pagesor dhe zakonisht përmbajnë vlerë artistike ose kolektive dhe për rrjedhojë, shiten me çmim më të lartë se vlera e metalit nga i cili janë përpunuar. Banka Popullore prodhon monedha përkujtimore për të shënuar ngjarje të rëndësishme, bazuar në vendimin e Qeverisë. Monedhat përkujtimore vlerësohen me çmimin e tyre të shitjes, të miratuar nga Këshilli i Bankës Popullore.

Monedhat për qëllime koleksioni janë mjet ligjor për pagesë në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe zakonisht përmbajnë vlerë artistike dhe koleksioniste. Monedhat për qëllime koleksioni maten fillimisht me vlerën më të ulët nga vlera e tyre e blerjes dhe vlera e shtijes neto.

Të ardhurat nga shitja e monedhave të metaleve të çmuara njihen nëse ka gjasa që Banka Popullore të ketë përfitime ekonomike në të ardhmen prej tyre dhe nëse ky përfitim mund të matet me besueshmëri.

M Kartëmonedha dhe monedha në qarkullim

Kartëmonedhat dhe monedhat në qarkullim të emetuara nga Banka Popullore janë treguar në Raportin e gjendjes financiare si detyrim në favor të mbajtësit, të shprehur në vlerë nominale. Kur kartëmonedhat dhe monedhat tërhiqen nga qarkullimi, detyrimi për paratë e depozituara rritet dhe detyrimi në favor të mbajtësit për paratë e gatshme zvogëlohet.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

N Letrat me vlerë afatshkurtër

Letrat me vlerë afatshkurtër (bonot e thesarit) emetohen ekskluzivisht në monedhën vendase dhe prej 22 mars 2023 janë me maturim prej 42/49 ditë, ndërsa në vitin 2022 dhe në periudhën deri 21 mars 2023 kishin maturim prej 28/35 ditë. Letrat me vlerë afatshkurtër (bono thesari), të emetuara nga Banka Popullore për arritjen e qëllimeve të politikës monetare, regjistrohen sipas vlerës së skontuar, duke reflektuar shumat që kanë paguar bankat dhe kursimoret për t'i marrë. Interesi llogaritet dhe regjistrohet sipas maturimit. Bonot e thesarit të Bankës Popullore fillimisht njihen sipas vlerës objektive dhe më pas maten me vlerën e blerjes së amortizuar.

NJ Depozitat

Depozitat njihen fillimit sipas vlerës së tyre objektive. Depozitat maten rrjedhimisht sipas vlerës së tyre blerëse të amortizuar. Në depozitat përfshihen: depozitat e bankave dhe kursimoreve, depozitat e disponueshme të bankave dhe kursimoreve, rezerva e detyrueshme e bankave në valutë të huaj dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë, depozita tjera të bankave dhe kursimoreve, depozitat e shtetit, depozitat e kufizuara dhe depozitat tjera.

O Rezerva të veçanta

Rezervat e veçanta njihen kur Banka Popullore ka detyrim aktual ligjor ose konstruktiv, e cila është krijuar si rezultat i ngjarjeve të kaluara dhe për të cilën me shumë gjasa do të ndodhë e dalur e mjeteve për të shlyer atë detyrim dhe ekziston mundësi për vlerësimin e shumës së detyrimit.

P Kreditë

Kredia njihet kur të ndodhë, sipas vlerës objektive, neto nga kostot e transaksioneve. Rrjedhimisht pas njohjes fillestare, kreditë me interes maten sipas vlerës blerëse të amortizuar. Nëse borxhi shlyhet para maturimit të tij, çdo diferencë mes shumës së paguar dhe vlerës kontabël shfaqet në bilancin e suksesit.

Q Njohja e të ardhurave dhe shpenzimeve

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi janë të shfaqura në bilancin e suksesit për të gjitha instrumentet e interesit, përveç për interesin nga letra me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit, në bazë llogaritëse, me përdorimin e metodës së normës efektive të interesit.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

Q Njohja e të ardhurave dhe shpenzimeve (vazhdon)

Të ardhurat nga dividendët

Dividentët të cilët dalin nga investimet e pronësore të klasifikuara si mjete financiare të matura sipas vlerës objektive përmes fitimit të mbetur gjithëpërfshirës në bilancin e suksesit kur të përcaktohet e drejta të pranohet pagesa.

Provizione dhe të ardhura dhe shpenzime tjera

Të ardhurat nga provizionet dhe tarifat dhe llojet tjera të të ardhurave njihen me bazë llogaritëse.

Shpenzimet nga provizionet dhe tarifat dhe llojet tjera të shpenzimeve njihen me bazë llogaritëse.

Të ardhurat/shpenzimet neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit dhe instrumenteve financiare të derivateve

Të ardhurat/shpenzimet neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit i përfshijnë interesat e përlllogaritur nga letrat me vlerë të kuponit, fitimet dhe humbjet e realizuara si rezultat i shitjes dhe ndryshimeve negative dhe pozitive të parealizuara në vlerën objektive të letrave me vlerë sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit (sipas parimit "letër pas letre"). Fitimet dhe humbjet nga ndryshimi i vlerës objektive të transaksioneve me instrumente financiare të derivateve njihen në bilancin e suksesit.

Të ardhurat/shpenzimet neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës

Të ardhurat/shpenzimet neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës i përfshijnë fitimet dhe humbjet e realizuara si rezultat i shitjes dhe ndryshimet e parealizuara negative të çmimeve për të cilat nuk ka rezerva pozitive të rivlersimit të akumuluar më parë (sipas parimit "letër pas letre") dhe njihen në bilancin e suksesit. Ndryshimet e parealizuara në vlerën objektive të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës (sipas parimit "letër pas letre") njihen në raportin për fitim gjithëpërfshirës.

R Ndryshimet e parealizuara të kursit dhe të çmimeve

Ndryshimet e parealizuara të kursit dhe çmimeve janë rezultat i harmonizimit të vlerës së mjeteve dhe detyrimeve të denominuara në valutë të huaj me vlerën e kursit të denarit dhe ndryshimet në çmimin e tregut në ditën e raportimit.

2. Rishikimi i politikave të rëndësishme kontabël (vazhdon)

RR Përfitimet e punonjësve

Kontribut për sigurimin pensional - plan për kontribute të definuara

Detyrimet për kontributet e definuara për sigurim pensional në sistemin pensional të Republikës së Maqedonisë së Veriut njihen si kosto në bilancin e suksesit për periudhën kur ndodh detyrimi.

Përfitime tjera afatgjata për punonjësit

Përfitime tjera afatgjata për punonjësit i përfshijnë pagesat e largimit pas daljes në pension dhe e drejta e dhuratave jubilarë të punonjësve të cilët kanë punuar te punëdhënësi 10, 20, 30 gjegjësisht 40 vite. Këto përfitime janë në pajtim me Ligjin e Marrëdhënieve të Punës dhe me Marrëveshjen Kolektive të Bankës Popullore.

Detyrimi për përfitime afatgjata për punonjësit, përveç kontributeve të sigurimit pensional, është i barabartë me shumën e përfitimeve të ardhshme të cilat i realizojnë punonjësit në bazë të mundit të tyre në periudhat e tashme dhe të kaluara, të skontuar deri në vlerën aktuale duke aplikuar në normë interesi të ponderuar për obligacionet afatgjata të emetuara nga shteti në vitin financiar aktual.

S Tatimet

Në pajtim me rregulloret ligjore në fuqi për tatimin mbi fitim, Banka Popullore është e liruar nga tatimi mbi fitim.

Në pajtim me rregulloret ligjore në fuqi për tatimin mbi fitim, Banka Popullore është e liruar nga pagimi i tatimit mbi pronë.

Në pajtim me rregulloret ligjore në fuqi Banka Popullore është e obliguar të llogarisë tatimin e mbajtur të të ardhurave për shërbimet e pranuar nga persona juridik të huaj.

SH Raportim sipas segmenteve

Aktivitetet e Bankës Popullore formojnë një segment operativ dhe realizohen në një zonë gjeografike, Republika e Maqedonisë së Veriut. Banka Popullore ka shumë të konsiderueshme të mjeteve dhe detyrimeve financiare si pjesë të aktiviteteve të menaxhimit me rezervat valutore dhe operacionet e tregut vendas. Këto aktivitete nuk formojnë segmente të veçanta operative.

3. Menaxhimi me rrezikun financiar

Raporti i gjendjes financiare të Bankës Popullore kryesisht përbëhet nga instrumentet financiare. Këto instrumente e ekspozojnë Bankën Popullore ndaj rreziqeve financiare, përfshirë edhe rrezikun kreditor, rrezikun e tregut (rreziku nga dallimet e kursit dhe rreziku i normave të interesit) dhe rreziku i likuiditetit.

A Rrezik kreditor

Rreziku kreditor është rrezik nga mos shlyerja e detyrimeve nga pala e kontraktuar, ulja e vlerës së fondeve si rezultat i uljes së rejtingut kreditor të institucionit financiar të kontraktuar ose bankës komerciale ku ruhen rezervat valutore dhe mjetet tjera financiare, ose të emetuesit të instrumentit në të cilin vendosen rezervat valutore, si dhe rreziku i rritjes së diferencës së normës së kthimit mes letrave më të sigurta shtetërore me vlerë dhe instrumentet tjera.

Mjetet valutore vendosen në instrumente të emetuara ose garantuara nga shtete ose subjekte shtetërore, qeveri rajonale ose lokale, institucione financiare ndërkombëtare dhe banka multilaterale të zhvillimit, banka afariste dhe institucione financiare, me rejting kreditor afatgjatë prej së paku BBB-/Baa3 ose të përshtatshëm, të ndarë nga agjencitë për rejting kreditor të njohura ndërkombëtarisht ("Standard dhe Purs", "Moody's" dhe/ose "Fitch"). Nëse vlerësimet për rejting kreditor dallohen, përdoret rejting kompozitar (rejting i ponderuar mesatar).

Banka Popullore udhëheq me rrezikun kreditor nëpërmjet diversifikimit të investimeve. Lidhur me këtë, janë përcaktuar limite kuantitative për investimet sipas vendeve individuale dhe institucioneve financiare. Përkrah kësaj, caktohet edhe shuma maksimale e mjeteve të vendosura në lloje të letrave me vlerë⁵ edhe në emisionet individuale të letrave me vlerë.

Monitorimi i ekspozimit të mjeteve valutore të rrezikut kreditor bëhet në bazë ditore.

Palët kontraktuese të Bankës Popullore janë të ndara në bazë të shkallës së rejtingut, e cila është e shprehur më tej. Qëllimi i shkallës së rejtingut është t'i klasifikojë palët kontraktuese dhe emetuesit e letrave me vlerë të borxhit (obligimet, letra tregtare, letra të skontos dhe certifikata depozite) sipas aftësisë kreditore. Aftësia kreditore e palëve kontraktuese dhe emetuesëve të obligimeve bazohet në rejting afatgjatë të përcaktuar nga agjencitë e rejtingut kreditor. Rejtingjet kreditore afatgjata të bankave të huaja janë vlerësime dhe mendime për aftësinë e bankës për shlyerje të shpejtë të detyrimeve depozitare në valutë të huaj dhe/ose vendase. Rejtingjet kreditore të emetuesëve janë vlerësime dhe mendime për aftësinë e emetuesëve për plotësimin e detyrimeve dhe marrëveshjeve financiare.

⁵ Për instrumentet më të sigurta përcaktohet shumë minimale e lejuar.

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)**A Rrezik kreditor (vazhdon)**

Banka Popullore përcakton shumë të humbjes së pritur kreditore në bazë të probabilitetit të vlerësuar, si dallim mes rrjedhave monetare të cilat ndodhin sipas kushteve të marrëveshjes së instrumentit financiar dhe të rrjedhave monetare të cilat Banka Popullore pritët t'i shlyej. Banka Popullore përcakton shumë të humbjes së pritur kreditore të mjetëve financiare që maten sipas vlerës së amortizuar blerëse edhe për mjetet financiare që maten sipas vlerës objektive përmes fitimit gjithpërfshirës të mbetur.

Humbja e pritur kreditore matet sipas rrezikut për mospagesës, varësisht nga niveli i rrezikut kreditor dhe nëse rreziku kreditor i emetuesit / palës kontraktuese është rritur konsiderueshëm nga njohja fillestare e ekspozimit. Korrigjimi i vlerës së ekspozimeve me rejtingun investues kreditor dhe për të cilat rreziku i kredisë nuk është rritur ndjeshëm (niveli 1) bazohet në probabilitetin e ndodhjes së një ngjarje të dëmshme për 12 muajt e ardhshëm. Korrigjimi i vlerës për ato ekspozime që kanë pësuar rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor (niveli 2 dhe niveli 3) është në bazë të humbjes së pritur kreditore për tërë jetëgjatësinë e instrumentit. Konsiderohet se ka ndodhur rritje e ndjeshme e rrezikut kreditor përderisa instrumenti, emetuesi ose pala kontraktuese kalon nga rejtingu kreditor investues, në jo investues. Instrumentet financiare rrjedhat monetare të të cilave vonohen prej 30 deri 90 ditë gjithashtu kalojnë në nivelin 2 dhe nivelin 3, varësisht nga vonesa, përveç nëse vonesa nuk është në bazë e arsyeve operative.

Llogaritja e humbjes së pritur kreditore bëhet në bazë të ekspozimit ndaj emetuesit / palës kontraktuese, humbjes së vlerësuar në rast të mospërbushjes së detyrimit të kontraktuar dhe probabilitetit të mospërbushjes në një periudhë të caktuar kohore, të përshtatur për skenaret e pritura makroekonomike. Njëkohësisht, përqindja e humbjes kushtëzohet nga prioriteti i kërkesës (prioritare ose subordinare) dhe probabiliteti i mospërbushjes vjen nga të dhënat historike për ndryshim të rejtingjeve kreditore, të cilat i publikojnë agjencitë e njohura ndërkombëtare të rejtingut kreditor. Përshtatjet aplikohen në probabilitetin e mospërbushjes në bazë të regresit linear të treguesit për stabilitet të sistemit financiar, të matur nëpërmjet shkallës së kredive me probleme bankare, si koeficient i përshtatjes ekonomike të më shumë treguesëve makroekonomik.

Banka Popullore, në kuadër të udhëheqjes me rrezikun kreditor në bazë mujore përcakton edhe vlerë të ekspozuar me rrezikun kreditor të rezervave valutore, e cila përfshin përlllogaritje të humbjes kreditore të pritur dhe të papritur (të llogaritur sipas udhëzimeve të Bazel 3 për llogaritje të kapitalit ekonomik, gjegjësisht kapitalit për të mbuluar humbjen e papritur) për të gjitha instrumentet në kuadër të rezervave valutore.

3. MENAXHIMI ME RREZIKUN FINANCIAR (VAZHDON)**A Rrezik kreditor (vazhdon)**

Shkalla krahasuese e rejtingut	Rejting kreditor afatgjatë
Vlerësimi investues	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-, BBB+, BBB, BBB-
Vlerësimi joinvestues	BB+, BB, BB-, B+, B, B-, ose më të ulët

Vëllimi dhe ekspozimi i Bankës Popullore ndaj rrezikut kreditor paraqitet në Raportin për gjendjen financiare në shënimet për Raportin për gjendjen financiare të cilat i përshkruajnë mjetet financiare. Ekspozimi në bazë të rejtingut kreditor paraqitet sipas rejtingut mesatar kreditor të mjeteve financiare, të marrë nga vlerësimet e dhëna nga agjencitë e njohura ndërkombëtare për rejting kreditor "Standard dhe Purs", "Moody's" dhe/ose "Fitch". Kjo mënyrë e paraqitjes është e përshtatshme me qasjen në përcaktimin dhe monitorimin ditor të ekspozimit të rrezikut kreditor gjatë udhëheqjes me rezervat valutore dhe është i përshkruar me Rregullat e udhëheqjes dhe investimit të rezervave valutore, të miratuara nga guvernatori.

MJETE	2023	2022
Depozita në valutë të huaj	107.859.919	53.654.174
- Depozita valutore pa afat	76.758.735	44.224.516
- Depozita valutore me afat në banka të huaja	31.101.184	9.429.658
Letra me vlerë të huaja	145.266.161	157.847.953
Depozita të arit	25.390.596	23.113.182
Të drejta të veçanta të tërheqjes	13.249	24.679
Kërkesa në bazë të transaksioneve repo valutore	-	8.902.551
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në	29.150.319	32.643.436
Kërkesat nga puna dhe mjetet tjera	159.823	140.663
Më 31 dhjetor	307.840.067	276.326.638

Analiza e strukturës së mjeteve financiare në Bankën Popullore tregon në pjesëmarrje të rritur të mjeteve të vendosura në depozitat valutore me afat në banka të huaja në vitin 2023. Domethënë, mundësia e realizimit të të ardhurave të favorshme të interesit gjatë vitit 2023 ka rritur atraktivitetin e këtyre mjeteve. Shuma më e lartë e depozitave valutore pa afat të llogarive rrjedhëse në bankat qendrore të shteteve anëtare të Eurozonës në vitin 2023 vjen edhe nga mundësia e realizimit të të ardhurave të favorshme nga interesi, duke u mbrojtur njëkohësisht nga rreziku i interesit dhe të kredisë. Përqendrimi në instrumentet më likuide në tregun e parasë, kontribuoi në përfaqësim më të ulët të investimeve në letrat me vlerë.

Në tabelat në vijim shfaqet pasqyrë e mjeteve financiare me gjendje më 31 dhjetor 2023, gjegjësisht 31 dhjetor 2022, të cilat nuk janë maturuar dhe janë korigjuar për përmirësimin e vlerës së humbjes së pritur kreditorë (për instrumentet e matura sipas vlerës së amortizuar blerëse), të analizuara sipas rejtingut kreditor mesatar të mjeteve financiare, të marrë nga vlerësimet e ndara nga agjencitë e njohura ndërkombëtare për rejting kreditor "Standard dhe Purs", "Moody's" dhe/ose "Fitch".

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****A Rrezik kreditor (vazhdon)**

Mjetet financiare të korigjuara individualisht për përmirësim të vlerës më 31 dhjetor 2023, gjegjësisht 31 dhjetor 2022, shfaqen në kategoritë "Depozita valutore me afat në banka të huaja" (shënimi 17), "Letra të vlerës të huaja" (shënimi 18), "Kërkesa në bazë të transaksioneve repo valutore" (shënimi 21), "Kërkesa tjera" (shënimi 25) dhe "Kërkesa nga puna" (shënimi 29). Përmirësimi i vlerës së humbjes së pritur kreditore për investimet në instrumente financiare lëviz në kornizat e nivelit 1, ku nuk ka lëvizje prej njërit në tjetrin nivel të ekspozimit të rrezikut. Në "Kërkesa tjera" (shënimi 25) dhe "Kërkesa nga puna" (shënimi 29) i përmbajnë edhe kërkesat për të cilat është realizuar korigjim i plotë dhe janë klasifikuar në nivelin 3.

Rejting 31 dhjetor 2023	Depozita valutore pa afat	Depozita valutore me afat në banka të huaja	Letra me vlerë të huaja	Depozita të arit	Të drejta të veçanta të tërheqje s	Kërkesa nga shteti për marrëdhë niet me FNM-në	Kërkesa nga puna dhe mjetet tjera	Gjithsej
AAA	43.550.707	1.537.870	47.247.774	-	-	-	-	92.336.351
AA+	10.488.061	-	28.439.647	-	-	-	-	38.927.708
AA	1.854.375	-	18.462.562	-	-	-	-	20.316.937
AA-	933.238	3.080.542	17.207.819	25.371.014	-	-	-	46.592.613
A+	4.143.574	-	2.128.850	-	-	-	-	6.272.424
A	8.120	26.482.772	5.362.029	-	-	-	-	31.852.921
A-	2.468.265	-	5.168.638	-	-	-	-	7.636.903
IFN ⁶	1.545.184	-	8.799.621	19.582	13.249	-	-	10.377.636
BBB+	-	-	2.177.930	-	-	-	-	2.177.930
BBB	11.767.211	-	9.649.473	-	-	-	-	21.416.684
BBB-	-	-	621.818	-	-	-	-	621.818
BB ⁷	-	-	-	-	-	29.150.319	-	29.150.319
Të paranguara ⁸	-	-	-	-	-	-	159.823	159.823
Gjithsej	76.758.735	31.101.184	145.266.161	25.390.596	13.249	29.150.319	159.823	307.840.067

⁶ Institucione financiare ndërkombëtare⁷ Rejtingu i Republikës së Maqedonisë së Veriut⁸ Klientë në vende ku nuk kanë rejting kreditor sipas agjencive të njohura ndërkombëtare për rejting kreditor "Standard dhe Purs", "Moody's" dhe/ose "Fitch".

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****A Rrezik kreditor (vazhdon)**

Rejting 31 dhjetor 2022	Depozita valutore pa afat	Depozita valutore me afat në banka të huaja	Letra me vlerë të huaja	Depozita të arit	Të drejta të veçanta të tërheqje s	Kërkesa në bazë të transaksion eve repo devizore	Kërkesa nga shteti për marrëdhë niet me FNM-në	Kërkesa nga puna dhe mjetet tjera	Gjithsej
AAA	18.700.891	-	37.481.054	-	-	-	-	-	- 56.181.945
AA+	7.389.572	-	35.651.860	-	-	-	-	-	- 43.041.432
AA	1.850.992	-	26.416.696	4.182.188	-	-	-	-	- 32.449.876
AA-	11.601	-	16.294.976	18.913.167	-	-	-	-	- 35.219.744
A+	4.426.934	-	6.454.913	-	-	-	-	-	- 10.881.847
A	44.816	9.429.658	4.039.385	-	-	8.902.551	-	-	- 22.416.410
A-	7.847	-	11.381.982	-	-	-	-	-	- 11.389.829
IFN ⁹	32.989	-	3.634.707	17.827	24.679	-	-	-	- 3.710.202
BBB+	-	-	2.190.484	-	-	-	-	-	- 2.190.484
BBB	11.758.874	-	13.683.951	-	-	-	-	-	- 25.442.825
BBB-	-	-	617.945	-	-	-	-	-	- 617.945
BB ¹⁰	-	-	-	-	-	-	32.643.436	-	- 32.643.436
Të paranguara ¹¹	-	-	-	-	-	-	-	140.663	- 140.663
Gjithsej	44.224.51 6	9.429.658	157.847.95 3	23.113.18 2	24.679	8.902.551	32.643.43 6	140.663	276.326.63 8

⁹ Institucione financiare ndërkombëtare¹⁰ Rejtingu i Republikës së Maqedonisë së Veriut¹¹ Klientë në vende ku nuk kanë rejting kreditor sipas agjencive të njohura ndërkombëtare për rejting kreditor "Standard dhe Purs", "Moody's" dhe/ose "Fitch".

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****A Rrezik kreditor (vazhdon)****Përqendrimi i rreziqeve të mjeteve financiare me ekspozim të rrezikut kreditor**

Tabela si vijon tregon ekspozimin kreditor të mjeteve të Bankës Popullore sipas vlerës kontabël, të klasifikuar sipas rajoneve gjeografike më 31 dhjetor 2023. Për nevojat e kësaj tabele, Banka Popullore e klasifikon ekspozimin e rajoneve sipas vendit që vijnë palët kontraktuese:

	Vendet anëtare në BE	Vendet Europiane që nuk janë anëtare në BE	Republika e Maqedonisë së Veriut	Vendet anëtare tjera të OECD-së ¹²	Vendet tjera	Gjithsej
Depozita valutore pa afat	69.223.080	1.545.817	-	5.989.784	54	76.758.735
Depozita valutore me afat në banka të huaja	13.813.077	-	-	14.207.565	3.080.542	31.101.184
Letra me vlerë të huaja	127.887.903	934.851	-	14.961.162	1.482.245	145.266.161
Depozita të arit	-	23.094.884	-	2.295.712	-	25.390.596
Drejta të veçanta të tërheqjes	-	-	-	13.249	-	13.249
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në	-	-	29.150.319	-	-	29.150.319
Kërkesat nga puna dhe mjetet tjera	-	-	159.823	-	-	159.823
31 dhjetor 2023	210.924.060	25.575.552	29.310.142	37.467.472	4.562.841	307.840.067
31 dhjetor 2022	181.479.498	21.675.495	32.784.099	35.600.517	4.787.029	276.326.638

¹² Vendet e tjera anëtare të Organizatës për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik (OECD) janë vende që nuk hyjnë në vendet anëtare të BE-së ose vendet europiane që nuk janë anëtare të BE-së.

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)**B Rreziku i tregut**

Banka Popullore ndjek dhe udhëheq edhe me rrezikun valutor dhe të interesit, si rreziqe themelore të tregut. Qëllimi bazë i Bankës Popullore gjatë udhëheqjes me rreziqet e tregut është sqaruar në shënimin nr. 1. Rreziku valutor paraqet rrezik nga ulja e vlerës së instrumenteve financiare në valutë të huaj shkaku ndryshimit të marrëdhënieve intervallore të valutave. Rreziku interesit paraqet rrezik nga ulja e vlerës së tregut të instrumenteve financiare shkaku lëvizjeve të pafavorshme të normave të interesit. Udhëheqja me rrezikun e tregut bëhet me përcaktim të kohëzgjatjes së përshtatur për portofolet të cilat monitorohen në bazë ditore. Gjithashtu, rreziku tregut kontrollohet edhe përmes përcaktimit të buxhetit për rrezik, me të cilin definohet niveli i pranueshëm për rrezikun e interesit të rezervave valutore.

Që të mat efektin e rreziqeve të tregut mbi vlerën e rezervave valutore, Banka Popullore zbaton konceptin e "vlerës së ekspozuar në rrezik" – VAR (ang. Value at Risk ose VAR). VAR paraqet metodologjinë statistike e cila e vlerëson ndryshimin maksimal të vlerës së rezervave valutore për shkak të ndryshimit të çmimeve të instrumenteve financiare dhe ndryshimi i kursit të këmbimit dhe me një nivel të caktuar të besueshmërisë për një periudhë të caktuar kohore. Banka Popullore, gjatë llogaritjes së VAR-it, e përdor nivelin e besueshmërisë nga 95% për periudhë kohore një vjeçare¹³ dhe 99% për një interval kohor prej dhjetë ditëve¹⁴.

Në dhjetor të vitit 2023, ekspozimi i rezervave valutore me të cilat udhëheq Banka Popullore (vlera e ekspozuar e rrezikut me nivel të besueshmërisë prej 99% për interval kohor prej dhjetë ditëve), për sa i përket luhatjeve të çmimeve të instrumenteve dhe kursit valutor të këmbimit ndaj euros shënon 1.822.047 mijë MKD (29.629.185 euro), ose 0,65 nga rezervat valutore. Në të njëjtën kohe, VAR nga ndryshimi i kursit valutor të këmbimit për të njëjtën periudhë (në bazë të diversifikuar, me ndryshim të përfshirë të çmimit të arit) shënon 1.562.849 mijë MKD (25.414.248 euro), ndërsa VAR, nga ndryshimet e çmimeve të instrumenteve në të cilat janë investuar rezervat valutore 259.198 mjë MKD (4.214.937 euro).

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Rreziku valutor	1.562.849	1.564.485
Rrezik interesi	259.198	284.013
Gjithsej VAR-i	1.822.047	1.848.498

¹³ Për vlerësim intern të buxhetit të vendosur për rrezik.

¹⁴ Lidhur me rekomandimet nga marrëveshja e Bazelit e vitit 1999.

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)

C Rreziku nga dallimet e kursit

Rreziku nga dallimet e kursit paraqet rrezik nga rënia e vlerës së mjeteve dhe detyrimeve financiare si rezultat i luhatjeve të kursit të këmbimit të valutave dhe çmimit të arit monetar.

Struktura valutore e rezervave valutore është e kushtëzuar nga struktura valutore e intervenimeve të mbështetjes së kursit të denarit ndaj euros, strukturës valutore të detyrimeve të Bankës Popullore dhe të shtetit ndaj vendeve të huaja, lloji i shkëmbimit të jashtëm tregtar dhe nga nevojat tjera likuide. Rrjedhimisht, euro është më e përfaqësuar në strukturën valutore të rezervave valutore. Ekspozimi i rrezikut valutor aktiv (që vjen nga devijimi nga struktura bazë valutore) është kufizuar me nivelin e rezervave të rivlersimit nga diferencat e kursit. Duke e pasur parasysh "de fakto" kursin fiks valutor të denarit ndaj euros, ekspozimi ndaj rrezikut valutor të Bankës Popullore ndaj euros është minimal, për dallim nga valutat tjera, ku ekspozimi është i pranishëm shkaku luhatjes së tyre ndaj euros, me atë edhe ndaj denarit.

Në tabelat më poshtë janë të kyçura mjetet dhe detyrimet financiare të Bankës Popullore sipas vlerës së tyre aktuale me gjendje të 31 dhjetorit 2023, gjegjësisht 31 dhjetor 2022, të analizuara sipas valutave.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****C Rreziku nga dallimet e kursit(vazhdon)**

Gjendja më 31 dhjetor 2023:

MJETE	EUR	USD	DTS	Valuta tjera	MKD	Gjithsej
Paratë e huaja efektive	531.678	270.410	-	19.519	-	821.607
Depozita në valutë të huaj	100.308.997	1.858.164	-	5.692.758	-	107.859.919
Letra me vlerë të huaja	145.226.101	-	40.060	-	-	145.266.161
Ari	-	25.436.908	-	-	-	25.436.908
Të drejta të veçanta të tërheqjes	-	-	13.249	-	-	13.249
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në	-	-	29.150.319	-	-	29.150.319
Anëtarësimi në FMN	-	-	10.528.522	-	-	10.528.522
Kërkesat nga puna dhe mjetet tjera	936	119	103.611	13.283	41.874	159.823
Gjithsej mjete	246.067.712	27.565.601	39.835.761	5.725.560	41.874	319.236.508
DETYRIME						
Para të gatshme në qarkullim	-	-	-	-	57.208.828	57.208.828
Depozita të bankave dhe kursimoreve	12.162.790	-	-	-	81.044.221	93.207.011
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	35.217.918	-	-	-	24.079	35.241.997
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	-	-	-	-	9.946.097	9.946.097
Detyrime në bazë të transaksioneve repo valutore	18.103.536	278.427	-	4.102.947	-	22.484.910
Depozita të shtetit	15.481.745	26.788	-	10.084	25.796.921	41.315.538
Depozita të kufizuara	146.462	61.811	-	-	-	208.273
Detyrime ndaj FMN-së	-	-	39.678.841	-	-	39.678.841
Depozita të tjera	-	-	-	-	3.271.500	3.271.500
Detyrime të tjera	281.215	16.735	103.611	33.465	317.247	752.273
Detyrimet totale	81.393.666	383.761	39.782.452	4.146.496	177.608.893	303.315.268
Gjendja financiare neto	164.674.046	27.181.840	53.309	1.579.064	(177.567.019)	15.921.240

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****C Rreziku nga dallimet e kursit (vazhdon)**

Gjendja më 31 dhjetor 2022:

MJETE	EUR	USD	DTS	Valuta tjera	MKD	Gjithsej
Paratë e huaja efektive	2.397.435	543.022	-	23.790	-	2.964.247
Depozita në valutë të huaj	47.193.837	1.952.128	-	4.508.209	-	53.654.174
Letra me vlerë të huaja	157.691.806	114.939	41.208	-	-	157.847.953
Ari	-	23.155.343	-	-	-	23.155.343
Të drejta të veçanta të tërheqjes	-	-	24.679	-	-	24.679
Kërkesa në bazë të transaksioneve repo valutore	8.902.551	-	-	-	-	8.902.551
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në	-	-	32.643.436	-	-	32.643.436
Anëtarësimi në FMN	-	-	11.070.941	-	-	11.070.941
Kërkesat nga puna dhe mjetet tjera	23.738	4	70.419	12.490	34.012	140.663
Gjithsej mjete	216.209.367	25.765.436	43.850.683	4.544.489	34.012	290.403.987
DETYRIME						
Para të gatshme në qarkullim	-	-	-	-	53.852.538	53.852.538
Depozita të bankave dhe kursimoreve	6.464.468	-	-	-	67.830.797	74.295.265
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	27.125.601	-	-	-	23.366	27.148.967
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	-	-	-	-	9.450.579	9.450.579
Detyrime në bazë të transaksioneve repo valutore	22.915.335	-	-	4.440.273	-	27.355.608
Depozita të shtetit	16.343.803	12.845	-	4.055	23.983.580	40.344.283
Depozita të kufizuara	77.239	64.872	-	-	-	142.111
Detyrime ndaj FMN-së	-	-	43.714.377	-	-	43.714.377
Depozita të tjera	-	-	-	-	2.762.513	2.762.513
Detyrime të tjera	222.940	17.256	70.419	31.561	211.626	553.802
Detyrimet totale	73.149.386	94.973	43.784.796	4.475.889	158.114.999	279.620.043
Gjendja financiare neto	143.059.981	25.670.463	65.887	68.600	(158.080.987)	10.783.944

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)

Ç Reziku i interesit

Banka Popullore është e ekspozuar në rrezik të interesit si rezultat i mospajtueshmërisë të strukturës së interesit të mjeteve dhe detyrimeve financiare.

Qëllimi bazë i Bankës Popullore, arritja dhe ruajtja e stabilitetit të çmimeve i jep të drejtë diskrete gjatë udhëheqjes me politikën monetare që ti përcaktojë normat e interesit të instrumenteve monetare. Por, në anën tjetër, Banka Popullore është e ekspozuar në rrezik të interesit gjatë udhëheqjes me rrezervat valutore, ekskluzivisht për shkak të ndikimit të ndryshimeve të jashtme të tregjeve financiare.

Pozita e Bankës Popullore në raport të ndjeshmërisë së ndryshimeve të normave të interesit, e bazuar mbi momentin e përcaktimit të përsëritur të normës së interesit më 31 dhjetor 2023, gjegjësisht 31 dhjetor 2022, është e shfaqur në tabelat në vijim. Tabelat i përfshijnë instrumentet financiare të Bankës Popullore sipas vlerës së tyre aktuale, të karakterizuara sipas datës më të hershme nga data e rivlerësimit ose datës së maturimit.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****Ç Rreziku i interesit (vazhdon)**

Gjendja më 31 dhjetor 2023:

MJETE	Artikuj me interes					Gjithsej artikuj me interes	Artikuj pa interes	Gjithsej
	Deri 1 muaj ose norma variabile	Prej 1 deri më 3 muaj	Prej 3 muaj deri më 1 vjet	Prej 1 deri më 5 vjet	Mbi 5 vjet			
Paratë e huaja efektive	-	-	-	-	-	-	821.607	821.607
Depozita në valutë të huaj	104.584.339	3.074.750	-	-	-	107.659.089	200.830	107.859.919
Letra me vlerë të huaja	123.090	1.046.057	84.009.453	39.497.571	312.714	124.988.885	20.277.276	145.266.161
Ari	-	2.295.523	3.457.908	-	-	5.753.431	19.683.477	25.436.908
Të drejta të veçanta të tërheqjes	13.249	-	-	-	-	13.249	-	13.249
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në	-	-	-	-	-	-	29.150.319	29.150.319
Anëtarësimi në FMN	-	-	-	-	-	-	10.528.522	10.528.522
Kërkesat nga puna dhe mjetet tjera	-	-	-	-	-	-	159.823	159.823
Gjithsej mjete	104.720.678	6.416.330	87.467.361	39.497.571	312.714	238.414.654	80.821.854	319.236.508
DETYRIME								
Para të gatshme në qarkullim	-	-	-	-	-	-	57.208.828	57.208.828
Depozita të bankave dhe kursimoreve	61.519.000	-	-	-	-	61.519.000	31.688.011	93.207.011
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	-	-	-	-	-	-	35.241.997	35.241.997
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	9.927.040	-	-	-	-	9.927.040	19.057	9.946.097
Detyrime në bazë të transaksioneve repo valutore	21.312.817	1.161.547	-	-	-	22.474.364	10.546	22.484.910
Depozita të shtetit	9.820.025	-	-	-	-	9.820.025	31.495.513	41.315.538
Depozita të kufizuara	-	-	-	-	-	-	208.273	208.273
Detyrime ndaj FMN-së	-	-	-	-	-	-	39.678.841	39.678.841
Depozita të tjera	-	-	-	-	-	-	3.271.500	3.271.500
Detyrime të tjera	-	-	-	-	-	-	752.273	752.273
Detyrimet totale	102.578.882	1.161.547	-	-	-	103.740.429	199.574.839	303.315.268
Gjithsej rreziku i interesit	2.141.796	5.254.783	87.467.361	39.497.571	312.714	134.674.225	(118.752.985)	15.921.240

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****Ç Reziku i interesit (vazhdon)**

Gjendja më 31 dhjetor 2022:

MJETE	Deri 1 muaj ose norma variable	Artikuj me interes				Gjithsej artikuj me interes	Artikuj pa interes	Gjithsej
		Prej 1 deri më 3 muaj	Prej 3 muaj deri më 1 vjet	Prej 1 deri më 5 vjet	Mbi 5 vjet			
Paratë e huaja efektive	-	-	-	-	-	-	2.964.247	2.964.247
Depozita në valutë të huaj	53.599.667	-	-	-	-	53.599.667	54.507	53.654.174
Letra me vlerë të huaja	-	514.206	95.329.729	39.252.455	-	135.096.390	22.751.563	157.847.953
Ari	-	-	9.417.270	-	-	9.417.270	13.738.073	23.155.343
Të drejta të veçanta të tërheqjes	24.679	-	-	-	-	24.679	-	24.679
Kërkesa në bazë të transaksioneve repo valutore	8.896.365	-	-	-	-	8.896.365	6.186	8.902.551
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në	-	-	-	-	-	-	32.643.436	32.643.436
Anëtarësimi në FMN	-	-	-	-	-	-	11.070.941	11.070.941
Kërkesat nga puna dhe mjetet tjera	-	-	-	-	-	-	140.663	140.663
Gjithsej mjete	62.520.711	514.206	104.746.999	39.252.455	-	207.034.371	83.369.616	290.403.987
DETYRIME								
Para të gatshme në qarkullim	-	-	-	-	-	-	53.852.538	53.852.538
Depozita të bankave dhe kursimoreve	49.529.919	122.986	-	-	-	49.652.905	24.642.360	74.295.265
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	-	-	-	-	-	-	27.148.967	27.148.967
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	9.429.453	-	-	-	-	9.429.453	21.126	9.450.579
Detyrime në bazë të transaksioneve repo valutore	22.905.942	4.443.008	-	-	-	27.348.950	6.658	27.355.608
Depozita të shtetit	10.687.111	-	-	-	-	10.687.111	29.657.172	40.344.283
Depozita të kufizuara	-	-	-	-	-	-	142.111	142.111
Detyrime ndaj FMN-së	-	-	-	-	-	-	43.714.377	43.714.377
Depozita të tjera	-	-	-	-	-	-	2.762.513	2.762.513
Detyrime të tjera	-	-	-	-	-	-	553.802	553.802
Detyrimet totale	92.552.425	4.565.994	-	-	-	97.118.419	182.501.624	279.620.043
Gjithsej rreziku i interesit	(30.031.714)	(4.051.788)	104.746.999	39.252.455	-	109.915.952	(99.132.008)	10.783.944

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)**D Rreziku i likuiditetit**

Rreziku i likuiditetit është rrezik nga mungesa e mjeteve likuide për zhvillim të papenguar të funksioneve të Bankës Popullore. Qëllimi bazë i Bankës Popullore gjatë udhëheqjes me rrezikun e likuiditetit është shpjeguar në shënimin 1.

Ruajtja e likuiditetit sigurohet me vendosjen e mjeteve valutore në llogari rrjedhëse në vende të huaja, në depozita afatshkurtra dhe në letra me vlerë të borxhit për të cilat ekziston tregu sekundar i thellë dhe likuid. Banka Popullore udhëheq me rrezikun e likuiditetit me përcaktimin dhe ruajtjen e mjeteve likuide në nivele përkatëse për zbatimin e politikës monetare dhe valutore, kryerjen e pagesave të rregullta dhe të kohshme të borxhit dhe rrjedhave të jashtme dhe/ose shpenzimeve kapitale me komponentë valutore në llogari të shtetit, si dhe përmbushjen e nevojave transaksionare gjatë udhëheqjes me rezervat valutore. Në të njëjtën kohë, në pajtim me Politikën dhe Rregulloren për udhëheqje dhe investim të rezervave valutore, udhëheqja me rrezikun likuidues është e përshtatur me praksat më të mira globale. Rrjedhimisht, me qëllim që të optimizohet udhëheqja me rezervat valutore, në të njëjtën kohë duke i marrë parasysh detyrimet dhe qëllimet e ndryshme të rezervave valutore në periudha të ndryshme kohore, rezervat valutore janë të shpërndara në disa portofole: kapital operativ (portofol operativ), portofol likuidues dhe investues.

Portofoli operativ siguron mjete likuide për realizimin e rrjedhave të gatshe në periudhë prej një muaji, ndërsa niveli i portofolit likuid përcaktohet në mënyrë dinamike, me shumë të nivelit minimal të portofolit operativ për 12 muajt e ardhshëm. Portofoli i investimeve mund të ketë periudhë të investimeve mbi një vit dhe me atë udhëheqet me qëllim të rritjes së kthimit të rezervave valutore. Vlera e portofolit operativ dhe investues parashikohet së paku një herë në vjet, ndërsa periodikisht rishikohet bazuar në projeksionin e nevojave likuiduese, nevojave të pritura valutore të vendit në afat të mesëm dhe vlerësimin e cenueshmërisë së bilancit të pagesave. Afati maksimal i maturimit të depozitave në portofolin operativ është dy jave, ndërsa për letrat me vlerë të borxhit afati maksimal i mbetur deri në maturim është deri një muaj. Kohëzgjatje e përshtatur e portofolit likuidues është më e ulët krahasuar me portofolin investues dhe përcaktohet varësisht nga kushtet e tregut dhe nivelit të pranueshëm të rrezikut të interesit. Disponueshmëria e likuiditetit valutor nuk është e kufizuar në portofol operativ dhe likuidues, në kushte kur edhe investimi i letrave me vlerë të borxhit (të matura sipas vlerës objektive përmes bilancit të suksesit dhe përmes fitimit të mbetur gjithpërfshirës) në kuadër të portofolit investues siguron likuiditet të mjaftueshëm nëpërmjet mundësisë së konvertimit të shpejtë të tyre të mjeteve monetare valutore.

Lidhur me detyrimet në valutë vendase, Banka Popullore nuk është e ekspozuar në këtë rrezik shkaku i karakterit të bankës qëndrore.

Tabela e mëposhtme i paraqet të dalurat monetare të Bankës Popullore të detyrimeve financiare joderivate dhe mjetet që ruhen për udhëheqje me rrezikun e likuiditetit sipas maturimit të kontraktuar të mbetur në datën e Raportit të gjendjes financiare. Shumat e paraqitura në tabelën më poshtë janë rrjedhat monetare të paskontuara kontraktuale për detyrimet financiare dhe datat e pritura të maturimit të mjeteve financiare.

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)

D Rreziku i likuiditetit (vazhdon)

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

31 dhjetor 2023	Deri 1 muaj	Prej 1 deri më 3 muaj	Prej 3 muaj deri më 1 vit	Prej 1 deri 5 vjet	Mbi 5 vjet	Gjithsej
DETYRIME						
Para të gatshme në qarkullim	57.208.828	-	-	-	-	57.208.828
Depozita të bankave dhe kursimoreve	75.950.413	-	17.256.598	-	-	93.207.011
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	-	-	35.241.997	-	-	35.241.997
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	9.946.097	-	-	-	-	9.946.097
Detyrime në bazë të transaksioneve repo	-	-	-	-	-	-
valutore	21.323.639	1.161.271	-	-	-	22.484.910
Depozita të shtetit	41.315.538	-	-	-	-	41.315.538
Depozita të kufizuara	195.334	12.939	-	-	-	208.273
Detyrime ndaj FMN-së	26.869.676	-	3.921.173	8.887.992	-	39.678.841
Depozita të tjera	3.271.500	-	-	-	-	3.271.500
Detyrime të tjera	606.836	109.779	35.658	-	-	752.273
Detyrimet totale (Data e maturimit kontraktual)	236.687.861	1.283.989	56.455.426	8.887.992	-	303.315.268
Mjete që ruhen për udhëheqje me rrezikun e likuiditetit (datat e maturimit të pritur)						
	255.774.509	6.427.574	8.066.111	48.604.830	363.484	319.236.508
31 dhjetor 2022	Deri 1 muaj	Prej 1 deri më 3 muaj	Prej 3 muaj deri më 1 vit	Prej 1 deri 5 vjet	Mbi 5 vjet	Gjithsej
DETYRIME						
Para të gatshme në qarkullim	53.852.538	-	-	-	-	53.852.538
Depozita të bankave dhe kursimoreve	56.769.962	122.986	17.402.317	-	-	74.295.265
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	-	-	27.148.967	-	-	27.148.967
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	9.450.579	-	-	-	-	9.450.579
Detyrime në bazë të transaksioneve repo	-	-	-	-	-	-
valutore	27.355.608	-	-	-	-	27.355.608
Depozita të shtetit	40.344.283	-	-	-	-	40.344.283
Depozita të kufizuara	132.529	9.582	-	-	-	142.111
Detyrime ndaj FMN-së	26.504.506	-	2.689.042	14.520.829	-	43.714.377
Depozita të tjera	2.762.513	-	-	-	-	2.762.513
Detyrime të tjera	515.018	-	38.784	-	-	553.802
Detyrimet totale (Data e maturimit kontraktual)	217.687.536	132.568	47.279.110	14.520.829	-	279.620.043
Mjete që ruhen për udhëheqje me rrezikun e likuiditetit (datat e maturimit të pritur)						
	221.646.741	2.624.265	12.097.724	53.994.049	41.208	290.403.987

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****DH Vlera objektive e mjeteve dhe detyrimeve financiare**

Vlera objektive paraqet vlerë për të cilën një mjet mund të zëvendësohet (përfshirë edhe fitimin e tij të parave) ose ndonjë detyrim të shlyer nën kushte normale komerciale mes palëve të interesuara në datën e raportimit.

Dallimet mes vlerës kontabiliste dhe vlerës objektive të atyre mjeteve dhe detyrimeve financiare të cilat nuk janë të evidentuara sipas vlerës objektive të grupuara sipas klasave të instrumenteve financiare të shfaqura më poshtë:

	Vlera kontabiliste		Vlera objektive	
	2023	2022	2023	2022
Mjete financiare				
<i><u>Të vlerësuara sipas vlerës së amortizuar blerëse</u></i>				
Paratë e huaja efektive	821.607	2.964.247	821.607	2.964.247
Depozita në valutë të huaj	107.859.919	53.654.174	107.859.919	53.654.174
Letrat me vlerë të borxhit të huaja	41.900.906	42.077.870	40.479.751	39.301.021
Të drejta të veçanta të tërheqjes	13.249	24.679	13.249	24.679
Kërkesa në bazë të transaksioneve repo valutore	-	8.902.551	-	8.902.551
Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në	29.150.319	32.643.436	29.150.319	32.643.436
Anëtarësimi në FMN	10.528.522	11.070.941	10.528.522	11.070.941
Kërkesat nga puna dhe mjetet tjera	159.823	140.663	159.823	140.663
	190.434.345	151.478.561	189.013.190	148.701.712
<i><u>Të vlerësuara sipas vlerës së drejtë nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës</u></i>				
Letra me vlerë të borxhit me pronësi të huaja	40.060	41.208	40.060	41.208
	40.060	41.208	40.060	41.208

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)****DH VLERA OBJEKTIVE E MJETEVE DHE DETYRIMEVE FINANCIARE(VAZHDON)**

	Vlera kontabiliste		Vlera objektive	
	2023	2022	2023	2022
Detyrime financiare				
<i><u>Të vlerësuara sipas vlerës së amortizuar blerëse</u></i>				
Para të gatshme në qarkullim	57.208.828	53.852.538	57.208.828	53.852.538
Depozita të bankave dhe kursimoreve	93.207.011	74.295.265	93.207.011	74.295.265
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë	35.241.997	27.148.967	35.241.997	27.148.967
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	9.946.097	9.450.579	9.946.097	9.450.579
Detyrime në bazë të transaksioneve repo valutore	22.484.910	27.355.608	22.484.910	27.355.608
Depozita në denarë të shtetit	25.796.921	23.983.580	25.796.921	23.983.580
Depozita në valutë të shtetit	15.518.617	16.360.703	15.518.617	16.360.703
Detyrime ndaj FMN-së	39.678.841	43.714.377	39.678.841	43.714.377
Depozita të mbetura dhe të kufizuara	3.479.773	2.904.624	3.479.773	2.904.624
Detyrime të tjera	752.273	553.802	752.273	553.802
	303.315.268	279.620.043	303.315.268	279.620.043

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)

Dh Vlera objektive e mjeteve dhe detyrimeve financiare (vazhdon)

Mjete financiare

Vlera objektive e parave të gatshme të huaja, depozitave në valutë të huaj, të drejtat e veçanta të tërheqjes, kërkesat në bazë të rapo transaksioneve valutore, anëtarësimi në FMN dhe të kërkesave të cilat vlerësohen sipas metodës së vlerës së amortizuar blerëse është e afërt me vlerën kontabël për shkak të karakterit të tyre afatshkurtër.

Vlera objektive e letrave me vlerë të huaja sipas vlerës së amortizuar blerëse përcaktohet në bazë të çmimit të tyre të kuotuar në datën e Raportit të gjendjes financiare.

Vlera objektive e letrave të huaja të borxhit të cilat maten sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës dhe i referohen aksioneve në BIS¹⁵ nuk mund të përcaktohet realisht, për shkak se shfaqen sipas vlerës së tyre blerëse. Në këtë mënyrë llogaritet se vlera e tyre blerëse e rrefekton vlerën e tyre objektive.

Detyrime financiare

Vlera objektive e parave në qarkullim korrespondon me vlerën e tyre nominale.

Vlera objektive e depozitave të cilat vlerësohen sipas metodës së vlerës së amortizuar blerëse korrespondon me vlerën kontabiliste, për shkak faktit që nuk ekzistojnë instrumente me karakteristika të ngjajshme.

Vlera objektive e bonove të thesarit të emetuara nga Banka Popullore korrespondon me vlerën e tyre kontabiliste, për shkak të karakterit të tyre afatshkurtër.

Vlera objektive e detyrimeve në bazë të repo transaksioneve të cilat vlerësohen sipas metodës së vlerës së amortizuar blerëse korrespondon me vlerën kontabiliste, për shkak se ndiqet vlera objektive e kolateralit të dhënë dhe përkatësisht korrespondon me dhënien e letrave shtesë ose kthimin e letrave me vlerë ose me transferim të mjeteve monetare.

Për shkak të rolit specifik të FMN-së si institucion financiar ndërkombëtar, vlera objektive e detyrimeve në bazë të anëtarësimit të FMN-ja, ndarjen e të drejtave të veçanta të tërheqjes dhe detyrimeve në bazë të kredive të shfrytëzuara nga FMN-ja, nuk dallohen nga vlera e tyre kontabiliste.

¹⁵ Banka për Shlyerje Ndërkombëtare (Bank for International Settlements) – BIS.

3. Menaxhimi me rrezikun financiar (vazhdon)**DH Vlera objektive e mjeteve dhe detyrimeve financiare (vazhdon)****Hierarkia e vlerës objektive**

Vlera objektive përcaktohet në bazë të kësaj hierarkie:

a) Niveli 1 – Çmimi i kuotuar i tregut

Instrumente financiare me çmime të kuotuar të tregut për instrumente identike të tregut aktiv.

b) Niveli 2 – Teknika për vlerësim me përdorimin e informacioneve hyrëse (inpute) të cilat mund të monitorohen

Instrumentet financiare me çmime të kuotuar për instrumente të ngjashme të tregut aktiv ose çmime të kuotuar për instrumente të ngjashme ose identike për të cilat nuk ekziston treg aktiv dhe instrumente financiare të vlerësuara me përdorimin e modeleve ku mund të ndiqen të gjitha informacionet e rëndësishme hyrëse (inpute).

b) Niveli 3 – Teknika të vlerësimit me informacione të rëndësishme hyrëse (inpute) të cilat nuk mund të ndiqen

Instrumente financiare të vlerësuara me përdorimin e modeleve ku nuk mund të monitorohen një ose më shumë informacione të rëndësishme hyrëse (inpute).

Mjete financiare të matura sipas vlerës objektive

31 dhjetor 2023	Niveli 1:	Niveli 2:	Niveli 3:	Gjithsej
Letrat me vlerë të borxhit të huaja	103.322.332	-	-	103.322.332
Ari	25.436.908	-	-	25.436.908
Letra me vlerë të borxhit me pronësi të huaja	-	-	2.863	2.863
Gjithsej mjete financiare të matura sipas vlerës objektive	128.759.240	-	2.863	128.762.103

31 dhjetor 2022	Niveli 1:	Niveli 2:	Niveli 3:	Gjithsej
Letrat me vlerë të borxhit të huaja	115.726.191	-	-	115.726.191
Ari	23.155.343	-	-	23.155.343
Letra me vlerë të borxhit me pronësi të huaja	-	-	2.684	2.684
Gjithsej mjete financiare të matura sipas vlerës objektive	138.881.534	-	2.684	138.884.218

4. Vlerësime të rëndësishme kontabël dhe arsyetimet gjatë zbatimit të politikave kontabël

Fushat më të rëndësishme për të cilat nevojiten arsyetime, vlerësime dhe supozime janë:

Vlera objektive e instrumenteve financiare

Banka Popullore përdor teknika interne të vlerësimit për përcaktimin e vlerës objektive të atyre instrumenteve financiare të cilat nuk kuotojnë në tregjet aktive. Këto teknika përfshijnë vlerësime dhe supozime të cilat pjesëmarrësit e tregut do ti shfrytëzonin për përcaktimin e vlerës së instrumentit. Banka Popullore bën vlerësimin e vlerës në bazë të faktorëve të ndryshëm në dispozicion, përfshirë edhe çmimet dhe normat reale ose të vlerësuara të tregut, siç janë vlera kohore dhe paqëndrueshmëria, kushtet e tregut dhe likuiditeti. Vlerat e vlerësuara mund të dallohen nga vlera e cila do të arriheshte në transaksion në datën e matjes.

Banka Popullore zbaton modelet rregullisht nga një periudhë në tjetër, duke siguruar krahasueshmëri dhe kontinuitet në vlerësimet me kalimin e kohës, por vlerësimi i vlerës objektive përfshin edhe një shkallë të rëndësishme të arsyetimit.

Në Republikën e Maqedonisë së Veriut nuk ekziston përrvojë, stabilitet dhe likuiditet i nevojshëm i tregut, për blerje dhe shitje të kërkesave dhe mjeteve tjera financiare ose detyrimeve për të cilat për momentin nuk janë çmime të disponueshme të tregut. Banka Popullore vlerëson ekspozimin e përgjithshëm të rrezikut edhe në raste kur vlerësohet se vlera në regjistrat nuk do të realizohet, pranon edhe uljen e vlerës. Sipas mendimit të Bankës Popullore, vlerat kontabiliste në datën e raportimit, për mjetet të cilat nuk kuotojnë në tregun aktiv e paraqesin vlerën më të saktë dhe më të dobishme të raportimit, duke i pasur parasysh kushtet aktuale të tregut (shënim 3Dh).

Jetëgjatësia e mjeteve materiale dhe jomateriale

Udhëheqësia e Bankës Popullore e përcakton jetëgjatësinë e vlerësuar dhe kostot e lidhura për zhvlerësim dhe amortizim të mjeteve materiale dhe jomateriale. Përshtatshmëria e jetëgjatësisë së vlerësuar rishikohet një herë në vit ose kur ekzistojnë tregues për ndryshime të rëndësishme në supozimet bazë, siç janë zhvillimi i pritur teknologjik dhe ndryshimet në faktorët ekonomik dhe industrial (shënimi 2I dhe 2J).

Supozimet aktuale lidhur me planin e dobive të definuara për punonjësit

Kostot e mundshme të Bankës Popullore varen nga realizimi i përvojës së ardhshme dhe veçanarisht nga ndryshimi i normës së skontos dhe rritjes së pagesave. Faktorë tjerë, të cilët mund ta ndryshojnë detyrimin total janë numri i punonjësve, largimi i parakohshëm para realizimit të drejtës së pensionit dhe numri i punonjësve të ri (shënimi 2Rr dhe 42).

4. Vlerësime të rëndësishme kontabël dhe arsyetimet gjatë zbatimit të politikave kontabël(vazhdon)

Korrigjim i vlerës për humbjen kreditore të pritur të mjeteve financiare

Banka Popullore llogarit humbjet e pritura kreditore të mjeteve financiare të matura sipas vlerës së amortizuar blerëse dhe për mjetet financiare sipas vlerës objektive përmes fitimit gjithpërfshirës të mbetur. Përcaktimi i të dhënave hyrëse në modelin e matjes së humbjeve të pritura kreditore janë të përshkruara në shënimin 3A.

5. Shpenzimet neto të interesit

Të ardhurat nga interesi

Të ardhurat nga interesi	2023	2022
Subjekte të huaja	2.977.092	481.203
Llogari rrjedhëse në valutë të huaj	1.448.879	127.228
Depozita me afat në valutë të huaj	633.828	74.294
Letrat me vlerë të matura sipas vlerës së amortizuar blerëse	310.119	181.045
Letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	302.357	-
Transaksionet repo të anasjellta në valutë të huaj me kolateral të pranuar në letra me vlerë	248.707	76.448
Depozita të arit	33.202	22.188
Subjekte tjera	6.990	7.533
Interes ndëshkues nga shoqëritë private jofinanciare	6.990	7.533
Bankat vendase	77	8.813
Kredi afatshkurtra të miratuara në bankat vendase për transaksionet repo të ankandit në denarë	-	8.812
Interesa tjera	77	1
Shteti	78	23
Interesa tjera	78	23
Gjithsej	2.984.237	497.572

Rritja e të ardhurave të interesit në vitin 2023 janë rezultat i normave të interesit relativisht të lartë dhe normës së kthimit të instrumenteve në të cilat investohen mjetet valutore. Njëkohësisht, u realizuan të ardhura të larta nga interesi nga shuma më e lartë e depozitave në valutë pa afat në llogari rrjedhëse në bankat qendrore të vendeve anëtare të eurozonës, vendosjet në depozitat me afat në valutë në bankat e huaja ku është vërejtur rritje e pjesëmarrjes në vitin 2023, si dhe nga të ardhurat relativisht të larta nga investimet në letra me vlerë.

5. Shpenzimet neto të interesit (vazhdon)

Shpenzimet nga interesi

Shpenzimet nga interesi	2023	2022
Bankat vendase dhe kursimoret	2.268.762	417.757
Depozita në denarë	1.704.381	220.115
Bonot e thesarit të Bankës Popullore	560.222	196.186
Depozita në valutë të huaj	4.159	1.456
Subjekte të huaja	729.958	109.588
Transaksionet repo klasike në valutë të huaj me kolateral të dhënë në letra me vlerë	729.958	109.588
Shteti	7.356	11.132
Depozita në denarë	6.247	10.805
Depozita në valutë të huaj	1.109	327
Subjekte tjera	43	21
E drejta për interes për qira afatgjate	43	21
Gjithsej	3.006.119	538.498

Rritja e shpenzimeve nga interesi në vitin 2023 është rezultat i rritjes së shumëfishtë të normave të interesit, zbatimi i llojeve të ndryshme të instrumenteve monetare, si dhe të nivelit të rritur të instrumenteve të politikës monetare për tërheqje të likuiditetit.

Efekte nga interesi negativ

Efekte nga interesi negativ	2023	2022
Subjekte të huaja	6.526	(55.736)
Transaksionet repo klasike në valutë të huaj me kolateral të dhënë në ar	6.974	11.608
Transaksionet repo klasike në valutë të huaj me kolateral të dhënë në letra me vlerë	-	64.247
Llogari rrjedhëse në valutë të huaj	(448)	(74.083)
Transaksionet repo e anasjellta në valutë të huaj me kolateral të pranuar në letra me vlerë	-	(57.508)
Bankat vendase	-	74.807
Rezerva e detyrueshme e bankave në valutë të huaj	-	73.001
Depozita në valutë të huaj	-	1.806
Gjithsej	6.526	19.071

6. Të ardhurat neto nga provizionet**Të ardhurat nga provizionet**

	2023	2022
Provizione nga bankat vendase për qarkullimin e borxhit në llogari	297.682	182.080
Provizione nga furnizimi i bankave me para të gatshme	62.662	57.083
Provizione në bazë të shlyerjes së pagesave (MIPS)	36.944	33.814
Provizione nga operacionet valutore me sektorin publik	26.602	26.963
Të ardhurat në bazë të tarifave për lloje të ndryshme të pëlqimeve	17.679	10.654
Provizione të gatshme të kthyera nga bankat në thesar	17.292	16.345
Të ardhurat tjera të shërbimeve për kryerjen e qarkullimit të paguar në vend	18.403	16.149
Provizione tjera	2.924	1.618
Gjithsej	480.188	344.706

Provizionet që i paguan Banka Popullore janë të rregulluara me Vendimin për llojin dhe shumën e kompensimeve për shërbimet që i jep Banka Popullore, si dhe me kontrata individuale të lidhura me organe shtetërore të caktuara.

Të ardhurat në bazë të provizioneve për qarkullimin e borxhit në llogari, nga furnizimi i bankave me para të gatshme dhe me para të gatshme të kthyera në thesar, si dhe shlyerjen e pagesave nëpërmjet MIPS-it¹⁶ iu referohen shërbimeve të cilat Banka Popullore i kryen për bankat vendase dhe për poseduesit tjerë të llogarive në MIPS.

Provizionet nga operacionet valutore me sektorin publik i referohen të ardhurave të realizuara nga shitja e valutës tek organet shtetërore, si dhe nga kryerja e punës për shtetin në qarkullimin pagesor jashtë vendit.

Shpenzime nga provizionet

	2023	2022
Provizione për depozituesit e letrave me vlerë	9.868	14.485
Provizione për shërbime nga bankat e huaja	8.471	6.793
Provizione tjera	178	542
Gjithsej	18.517	21.820

Provizione të paguara të bankave të huaja iu referohen shërbimeve të mbajtjes së llogarive të Bankës Popullore, transaksioneve të realizuara me depozitat e Bankës Popullore dhe transaksione tjera në valutë të huaj dhe ato varen nga tarifat e bankave të huaja dhe llojit të shërbimeve.

Pjesa më e madhe e shpenzimeve për provizione iu referohen kostove për operacione me letrat me vlerë të cilat Banka Popullore ia paguan depozituesëve dhe bankave të huaja dhe të kostove për shërbime nga bankat e huaja.

¹⁶ MIPS – Sistemi i pagesave ndërbankare të Maqedonisë, pronësi e Bankës Popullore.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***7. Kursi neto i parealizuar dhe ndryshimet e çmimeve**

	2023	2022
Diferencat e parealizuara pozitive të kursit	6.765.750	8.426.799
Diferencat e parealizuara negative të kursit	(6.845.419)	(8.476.912)
Diferencat e parealizuara negative të kursit të ngarkuara në rezultatin financiar	(111.753)	-
Kurset pozitive të parealizuara dhe ndryshime çmimesh nga ari	22.604.927	24.030.793
Kurset negative të parealizuara dhe ndryshime çmimesh nga ari	(20.325.758)	(22.969.302)
Gjithsej	2.087.747	1.011.378

8. Të ardhurat/shpenzimet neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit dhe instrumenteve financiare të derivateve

	2023	2022
Fitimet e realizuara nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	887.265	12.636
Humbjet e realizuara nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	(19.154)	(293.520)
Ndryshimet pozitive të çmimeve të parealizuara nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit, neto	1.605.706	32.296
Ndryshimet negative të çmimeve të parealizuara nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit, neto	(1.731)	(3.768.609)
Të ardhurat nga interesi të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	594.681	759.080
Gjithsej të hyrat/ shpenzimet neto të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	3.066.767	(3.258.117)
Fitimet e realizuara nga transaksionet fjuçers	-	11.030
Gjithsej të ardhurat nga instrumentet financiare derivative	-	11.030
Gjithsej të ardhurat/shpenzimet neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit dhe instrumenteve financiare të derivateve	3.066.767	(3.247.087)

9. Të ardhurat neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës

	2023	2022
Fitimet e realizuara nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	58.238	-
Ndryshimet negative të çmimeve të parealizuara nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit, neto	(11.365)	-
Gjithsej të ardhurat neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	46.873	-

9. Të ardhurat neto nga letrat me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithpërfshirës (vazhdon)

Ndryshimet negative të çmimeve të parealizuara për të cilat nuk ka rezerva pozitive të rivlersimit të akumuluar më parë (sipas parimit "letër pas letre") dhe njihen në bilancin e suksesit.

10. Kursi neto i realizuar dhe ndryshimet e çmimeve

	2023	2022
Diferencat pozitive të kursit të realizuara nga transaksionet me tregun valutor me shtet	81365	68656
Diferencat e realizuara pozitive të kursit nga remitancat	52347	47682
Diferencat pozitive të kursit të realizuara nga arbitrazhi me bankat e huaja, neto	36471	104411
Diferencat pozitive të kursit të realizuara nga ndërhyrjet me bankat vendase, neto	27973	17164
Ndryshimet e realizuara pozitive të çmimeve dhe kursit nga ari, neto	-	201528
Diferencat negative të realizuara të kursit mbi baza tjera, neto	(14)	(4)
Gjithsej	198.142	439.437

Ndryshimet e realizuara pozitive të kursit dhe të çmimeve, neto, rrjedhin nga dallimi mes kursit mesatar të shitjes dhe kursit gjatë shitjes së valutës së huaj të organeve shtetërore për realizimin e pagesave valutore ndaj vendeve të huaja si dhe nga shitblerja e valutave me bankat e huaja dhe nga ndërhyrjet në tregun e valutave me bankat vendase.

11. Të ardhurat nga dividendët

	2023	2022
Të ardhurat nga dividendët nga investimet në BIS	9.223	9.230
Gjithsej	9.223	9.230

Në vitin 2023, Banka Popullore realizoi të ardhurat nga dividendët e investimeve në BIS. Dividenda u pagua në qershor të vitit 2023, në bazë të vendimit të miratuar në takimin 93-të vjetorë të BIS-it që të paguhet dividenda e rregullt për vitin 2023/2022. Në vitin 2022, dividenda u pagua në qershor të vitit 2022, në bazë të vendimit të miratuar në takimin 92-të vjetorë të BIS-it që të paguhet dividenda e rregullt për vitin 2022/2021.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***12. Të ardhurat tjera**

	2023	2022
Të ardhurat mirëmbajtjen e Kompleksit të Bankave	15.195	12.430
Të ardhurat nga huazimi automatik i letrave me vlerë	14.762	13.573
Të ardhurat në bazë të interesit ndëshkues për shlyerje të vonuar nga bankat e huaja	3.360	3.810
Të ardhurat nga shkarkimi, ruajtje dhe lëshimi i pullave të kontrollit-banderolë	2.639	2.021
Të ardhurat nga mjetet e rimbursuara për udhëtime zyrtare jashtë vendit	2.647	855
Të ardhurat nga dënimi kontraktual për vonesë ose mospërmbushje të kontratës	18	296.999
Të ardhurat në baza tjera	5.764	5.072
Gjithsej	44.385	334.760

Për shkak të ndërprerjes së kontratës për ndërtimin e objektit të ri afarist gjatë vitit 2022, Banka Popullore llogariti të ardhurat nga ndëshkimi kontraktual për vonesë ose mospërmbushjes së kontratës në shumë prej 295.466 mijë MKD prej të cilave ishin arkëtuar 147.733 mijë MKD.

13. Shpenzime për punonjësit

	2023	2022
Paga dhe tatimi personal	394.659	338.431
Kontribute për sigurim pensional	103.052	88.382
Kontribute të detyrueshme	50.430	43.251
Kosto të tjera për punonjësit	22.894	21.126
Gjithsej	571.035	491.190

Më 31 dhjetor 2023, numri total i të punësuarve në Bankën Popullore shënon 457 (2022: 442).

Shpenzimet për punonjësit referohen në përfitimet afatshkurtra të punonjësve. Kostot e pagave për udhëheqësinë kryesore të Bankës Popullore për vitin 2023 shënojnë 21.499 mijë MKD (2022: 19.034 mijë MKD) dhe janë të përfshirë në shpenzimet e punonjësve.

14. Shpenzime tjera

	2023	2022
Kostot për shërbime të pranuar	101.472	83.249
Kostot të lidhura me përpunim të monedhave dhe kartmonedhave	89.648	74.473
Kostot e përgjithshme dhe materialet	35.871	30.497
Kosto tjera administrative	19.891	10.752
Shpenzime në baza tjera	1.297	829
Gjithsej	248.179	199.800

14. Shpenzime tjera

Kostot e lidhura me përpunimin e monedhave dhe kartmonedhave i referohen kryesisht monedhave dhe kartmonedhave të blera. Shtypja e kartmonedhave dhe farkëtimi i monedhave bëhet nga prodhues të vendit dhe të huaj. Banka Popullore zbaton politikë të kufizimit të kostove lidhur me përpunimin e kartmonedhave dhe monedhave varësisht nga qëndrueshmëria e tyre, dhe atë në periudhë prej dy deri në katër vjet.

15. Shpërndarja e rezervës së veçantë dhe përmirësimi i vlerës, neto

	Shënimi	2023	2022
Shpërndarja e zhvlerësimit të vlerës së kërkesave të interesave, neto	29	6.985	7.420
Shpërndarja e zhvlerësimit të vlerës së kërkesave nga tarifa dhe provizione, neto	29	1.676	1.418
(Lirimi) përmirësimi i vlerës së kredive dhe vendosjet	25	(800)	-
Shpërndarja e zhvlerësimit të vlerës së kërkesave të punës, neto	29	659	442
Shpërndarja e zhvlerësimit të vlerës së kërkesave në bazë të dënimit kontraktual	29	-	147.733
Shpërndarja e rezervës së veçantë për detyrimet e mundshme nga proceset gjyqësore	41	29	22
(Lirimi) zhvlerësimi i vlerës për humbjen e pritur kreditore të letrave me vlerë të huaja sipas vlerës së amortizuar blerëse, neto	18	(406)	(692)
Shpërndarja e zhvlerësimit të vlerës për humbjen e pritur kreditore të depozitave të afatizuara në valutë të huaj, neto	17	201	51
Shpërndarja e zhvlerësimit të vlerës për humbje të pritshme kreditore të letrave me vlerë të matura sipas vlerës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	18,43	1.132	-
Gjithsej shpërndarja e rezervës së veçantë dhe përmirësimi i vlerës, neto		9.476	156.394

Korrigjimi i liruar i vlerës së kredive dhe vendosjet në vitin 2023 rrjedh nga pjesë e arkëtuar të kërkesave të dyshimta dhe kontestuese nga banka vendase në falimentim në shumë prej 800 mijë MKD (shënimi 25).

Shpërndarja e zhvlerësimit të vlerës të mjeteve financiare në vitin 2022 në pjesë më të madhe i referohet kërkesave të dyshimta dhe kontestuese për ndëshkim të kontraktuar të llogaritur interes ndëshkues për këkresa të pashlyera dhe të kërkesave për tarifa dhe provizione të cilat rrjedhin nga ndërprerja e parakoshme e marrëveshjes me kontraktorin e objektit të ri të Bankës Popullore, në shumë totale prej 156.068 mijë MKD (shënimi 29).

16. Paratë e huaja efektive

	2023	2022
Euro	531.678	2397435
Dollar amerikan	270.410	543.022
Paundi Britanik	5.860	8.265
Dollar australian	5.036	4.204
Dollar kanadez	2.271	2.231
Franga zvicerane	2.104	4.131
Valuta tjera	4.248	4.959
Gjithsej	821.607	2.964.247

Paratë e huaja efektive përfshijnë para të gatshme në valutë të huaj. Paratë e huaja efektive janë të përfshira në ekuivalentet monetare për nevojat e Raportit të rrjedhave në para (shënimi 44).

17. Depozita në valutë të huaj

	2023	2022
Depozita devizore pa afat	76.758.735	44.224.516
Depozita devizore të afatizuara në banka të huaja	31.101.436	9.429.709
Zhshumësim të shumës për humbjen e pritur kreditore	(252)	(51)
Përfshirë në paratë dhe ekuivalentet monetare (shënimi 44)	107.859.919	53.654.174
Gjithsej	107.859.919	53.654.174

Depozitat pa afat më 31 dhjetor 2023 e përfshijnë interesin e llogaritur neto me shumë prej 179.220 mijë MKD (2022: 51.756 mijë MKD). Depozitat me afat në valutë të huaj më 31 dhjetor 2023 e përfshijnë interesin e llogaritur me shumë prej 21.863 mijë MKD (2022: 2.801 mijë MKD).

Më 31 dhjetor 2023, gjendja e zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të depozitave me afat është 252 mijë MKD (2022: 51 mijë MKD). Zhvillimi i zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të depozitave me afat është shfaqur në tabelën më poshtë:

	Shënimi	2023	2022
Gjendja më 1 janar		51	-
Zhvillimi i zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të depozitave të afatizuara në valutë të huaj	15	252	51
(Çlirimi) i zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të depozitave të afatizuara në valutë të huaj	15	(51)	-
Gjendja më 31 dhjetor		252	51

17. Depozita në valutë të huaj (vazhdon)

Normat mesatare të interesit të depozitave varësisht nga valuta e depozitit dhe për investimet përkatëse në depozita, gjatë vitit 2023 dhe 2022, në nivel vjetor arrijnë:

Norma e interesit	2023	2022
- depozita njëditore në USD-dollar	4,99%	1,63%
- depozita njëditore në euro	3,29%	0,07%
- depozita të afatizuara në euro	3,57%	1,19%
- depozita të afatizuara në krana norvegjeze	4,22%	-

Depozita në valutë të huaj sipas llojit të subjektit

	2023	2022
Bankat qendrore	76.722.165	44.115.597
Banka të huaja afariste	29.592.570	9.505.588
Institucione ndërkombëtare financiare	1.545.184	32.989
Gjithsej	107.859.919	53.654.174

Depozita në valutë të huaj sipas vendndodhjes gjeografike

	2023	2022
Europa	98.789.539	47.238.461
Azia	7.214.019	4.465.830
Amerika Veriore	1.856.361	1.949.883
Gjithsej	107.859.919	53.654.174

18. Letra e huaja me shumë

Banka Popullore ka investime në letrat e huaja me shumë të borxhit dhe letra të huaja me shumë pronësie. Investimet në Bankën Popullore në letrat me shumë të borxhit me cilësi të lartë klasifikohen si letra me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit, letra me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse dhe letrave me shumë të borxhit sipas shumës së amortizuar blerëse, ndërsa investimet në letra me shumë pronësie klasifikohen si letra me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse.

18. Letrat e huaja me shumë (vazhdon)

	2023	2022
Obligacione	70.715.421	93562550
Regjistrat e diskontuara	4.268.088	7.584.127
Certifikat për depozit	3.232.607	2.904.054
Regjistra komerciale	3.010.235	11.675.460
Letrat me shumë të borxhit të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	81.226.351	115.726.191
Obligacione	41.910.363	42.087.732
Zhshumësim të shumës për humbjen e pritur kreditore	(9.457)	(9.862)
Letrat me shumë të borxhit të matura sipas shumës së amortizuar blerëse, neto	41.900.906	42.077.870
Obligacione	14.888.694	-
Regjistra komerciale	5.373.812	-
Certifikat për depozit	1.226.925	-
Regjistrat e diskontuara	606.550	-
Letrat me shumë të matura me shumën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	22.095.981	-
Letrat e pronësisë me shumë – BIS	40.060	41208
Letrat e pronësisë me shumë – SWIFT ¹⁷	2.863	2684
Letrat e pronësisë me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	42.923	43892
Gjithsej	145.266.161	157.847.953
Aktuale	105.422.382	118.560.575
Joaktuale	39.843.779	39.287.378

Portofoli i letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit e përbëjnë letra me shumë të borxhit me cilësi të lartë në të cilat përfshihen obligacionet, regjistrat e diskontuara, certifikatat e depozitave dhe regjistrat komerciale. Investimet në letrat me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit përputhen me shumën objektive dhe sjellin të hyra fikse me normën e interesit mes 0% dhe 4,85% në vit (2022: mes 0% dhe 4,25% në vit Letrat me shumë të huaja të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit përfshijnë interesin e llogaritur në shumë prej 197.283 mijë MKD (2022: 293.820 mijë MKD).

18. Letrat e huaja me shumë (vazhdon)

¹⁷ Shoqëria për Telekomunikacionet Ndërbankare Botërore (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications) – SWIFT.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

Letrat me shumë pas shumës së amortizuar blerëse sjellin të hyra fikse me normë interesi mes 0% dhe 4,85% në vit (2022: mes 0% dhe 4,85% në vit). Letrat e huaja me shumë të matura sipas shumës së amortizuar blerëse përfshijnë interesin e llogaritur në shumë prej 250.024 mijë MKD (2022: 260.072 mijë MKD).

Më 31 dhjetor 2023, gjendja e zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë sipas shumës së amortizuar blerëse arrin 9.457 mijë MKD (2022: 9.862 mijë MKD). Zhvillimi i zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë sipas shumës së amortizuar blerëse është shfaqur në tabelën më poshtë:

	Shënimi	2023	2022
Gjendja më 1 janar		9.862	10577
Rritja e zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë sipas shumës së amortizuar blerëse	15	569	2.805
(Çlirimi) i zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë sipas shumës së amortizuar blerëse	15	(975)	(3.497)
Efkti i diferencave të llogaritura të kursit		1	(23)
Gjendja më 31 dhjetor		9.457	9.862

Në vitin 2023, Banka Popullore një pjesë të investimeve të reja në letrat me shumë të borxhit filloi ti menaxhojë në pajtim me modelin afarist qëllimi i së cilës ishte arkëtimi i të hyrave monetare të kontraktuara në datën e akorduar të maturimit ose shitje para maturimit shkaku i nevojave për likuiditet ose për arritjen e fitimit nga ndryshimet në shumën e tregut të instrumenteve. Ndryshimet e llogaritura në shumën objektive të këtyre investimeve njihen në Raportin e fitimit gjithpërfshirës të mbetur

Investimet në letrat me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të fitimit gjithpërfshirës të mbetur përputhen me shumën objektive dhe sjellin të hyra fikse me normën e interesit mes 0% dhe 2,875% në vit. Letrat me shumë të huaja të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit gjithpërfshirës të mbetur përfshijnë edhe interesin e llogaritur në shumë prej 69.208 mijë MKD.

Për investimet në këto letra me shumë llogaritet zhshumësimi i shumës për humbjen e pritur kreditore dhe ajo njihet në Raportin për fitimin gjithpërfshirës të mbetur. Më 31 dhjetor 2023, gjendja e zhshumësimit të shumës për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë të matura sipas shumës së amortizuar blerëse nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithpërfshirëse arrin 1.132 mijë MKD (shënimi 15 dhe 43).

18. Letra të huaja me shumë (vazhdon)

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)

Letrat e pronësisë me shumë nga BIS dhe SWIFT, nuk kuotojnë në treg dhe klasifikohen si letra me shumë të matura me shumën objektive nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse.

Më 31 dhjetor të vitit 2023 dhe 2022, Banka Popullore ka në dispozicion 430 aksione të thjeshta nga BIS (shumë nominale prej 5.000 SPB për aksion - të pagueshme 25% nga vlera e tyre nominale). Vlera objektive e aksioneve të BIS-it nuk mund të përcaktohet realisht, për arsye që paraqiten sipas shumës së tyre blerëse. Në këtë mënyrë llogaritet se vlera e tyre blerëse e rrefekton shumën e tyre objektive.

Më 31 dhjetor të vitit 2023 dhe 2022, Banka Popullore ka në dispozicion 6 aksione të thjeshta nga SWIFT me shumë nominale prej 125 EUR për aksion të blera me çmim të blerjes prej 5.915 EUR për aksion. Vlera objektive e aksioneve të SWIFT-it më 31 dhjetor 2023 shënon 7.760 EUR për aksion (2022: 7.275 EUR për aksion), në pajtim me të dhënat e publikuara nga kompania.

19. Ari

	2023	2022
Depozita valutore pa afat	19.636.543	13.687.570
Depozita me afat ari	5.754.053	9.425.612
Ari në thesarin e Bankës Popullore	46.312	42.161
Gjithsej	25.436.908	23155343
Aktuale	25.436.908	23155343

Totali i rezervave të arit në Bankën Popullore, deri më 31 dhjetor 2023, është 221.617,0397 ons (2022: 221.527,1627 ons) me shumë objektive prej 2.062,40-dollar ose 115 mijë mkd për ons (2022: 1.821,35 USD-dollar ose 104 mijë MKD për ons).

Normat e interesit të depozitave me afat të arit në vitin 2023 lëviznin në interval prej 0,17% deri 0,52% në vjet për depozitat e arit të bazuara në çmimin e arit në USD-dollar (2022: prej 0,08% deri 0,52% në nivel vjetor). Më 31 dhjetor 2023, depozitat e afatizuara të arit e përfshijnë interesin e llogaritur me shumë prej 622 mijë MKD (2022: 8.342 mijë MKD).

20. Drejta të veçanta të tërheqjes

Banka Popullore ka llogari aktuale te FMN-ja të denominuar në DTS, e cila përdoret për përpunimin dhe shlyerjen e të gjitha transaksioneve me FMN-në. Më 31 dhjetor

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

2023, të drejtat e veçanta të tërheqjes shënojnë 13.249 mijë MKD (2022: 24.679 mijë MKD).

Llogaria aktuale të FMN-ja mbart interes në shumën e të ashtuquajturës normë bazë të FMN-së. Gjatë vitit 2023, norma bazë varionte ndërmjet 2,916% dhe 4,198%, në vit (2022: mes 0,050% dhe 2,916% në nivelin vjetor). Të drejtat e veçanta të tërheqjes janë të përfshira në ekuivalentet monetare për nevojat e Raportit të flukseve monetare (shënimi 44).

21. Kërkesa në bazë të transaksioneve repo në valutë të huaj

	2023	2022
Transaksionet repo kthyesë në valutë të huaj me kolateral të pranuar në letra me shumë	-	8.902.551
Gjithsej	-	8.902.551
Aktuale	-	8.902.551

Në vitin 2023 dhe 2022, Banka Popullore ka lidhur transaksione repo kthyesë me banka të huaja me kolateral të pranuar në letra me shumë. Më 31 dhjetor 2023, Banka Popullore nuk ka kërkesa në bazë të transaksioneve repo kthyesë me kolateral të pranuar në letra me shumë.

Më 31 dhjetor 2022, kërkesat në bazë të transaksioneve repo të anasjellta e përfshijnë interesin e llogaritur në shumë prej 6.186 mijë MKD, ndërsa vlera e tregut e kolateralit të pranuar në letra me shumë (bono qeveritare me rejting kreditor prej BBB) shënonte 8.823.366 mijë MKD.

22. Kërkesa nga shteti për marrëdhëniet me FMN-në

Shënimi	2023	2022
Kërkesat nga shteti në bazë të alokimit neto kumulativ, në emër dhe në llogari të FMN-së		

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)

Kërkesa në bazë të përdorimit të alokimit të përgjithshëm nga viti 2021	39a	10.022.047	10.309.305
Kërkesa e lidhur me alokimin neto kumulativ të përgjithshëm dhe të posaçëm nga viti 2009	39a	4.265.922	4.388.194
Kërkesa lidhur me obligacionin në bazë të alokimit të trasheguar në DTS	39a	624.458	642.356
Gjithsej		14.912.427	15.339.855
Kërkesat nga shteti në bazë të përdorimit të linjave kreditore nga FMN-ja, në emër dhe në llogari të FMN-së			
Kërkesa në bazë të përdorimit të fondeve nga linja kreditore RFI ¹⁸	39b	7.909.940	10.823.523
Kërkesa në bazë të përdorimit të fondeve nga linja kreditore PLL ¹⁹	39b	6.327.952	6.480.058
Gjithsej		14.237.892	17.303.581
Gjithsej		29.150.319	32.643.436
Aktuale		20.262.327	18.122.607
Joaktuale		8.887.992	14.520.829

E kundërta e këtyre pozitave aktive të bilancit është detyrimi ndaj FMN-së në bazë të alokimit të DTS-së dhe kredive të përdorura nga FMN-ka, në emër dhe në llogari të shtetit.

23. Anëtarësimi në FMN

Në pajtim me Statutin e FMN-së, i cili është ratifikuar nga Kuvendi, si dhe në pajtim me Ligjin e Trashëgimisë Juridike të Republikës së Maqedonisë për anëtarësim në Fondin Monetar Ndërkombëtar, Banka Popullore vepron si agjent fiskal i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe njëkohësisht vepron si depozitues i FMN-së në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Në këtë cilësi, Banka Popullore mban evidencë për kuotën e Republikës së Maqedonisë së Veriut për anëtarësim në FMN, si dhe llogaritë nr. 1 dhe 2.

Më 31 dhjetor 2023, kuota e Republikës së Maqedonisë së Veriut për anëtarësim në FMN shënon 10.502.049 mijë MKD, llogaria nr. 1 shënon 26.321 mijë MKD dhe llogaria nr. 2 shënon 152 mijë MKD (2022: 11.043.104 mijë MKD, 27.677 MKD dhe 160 mijë MKD, përkatësisht, për tre pozitat). Ndryshimet janë rezultat i shumësimit të kryer të këtyre pozitave me kurs të DTS-së nga 30 prill 2023 sipas vitit financiar të FMN-së (shënimi 39c).

24. Kredi që u jepen bankave

Në vitin 2023, Banka Popullore nuk ka realizuar transaksione repo ankandesh me bankat e vendit. Në vitin 2022, Banka Popullore krijoi likuiditet për bankat e vendit në bazë të transaksioneve repo ankandesh të realizuara me kolateral të pranuar në letra qeveritare me shumë dhe bonove të thesarit, në kushte të nevojave të zmadhuara të likuiditetit të bankave.

¹⁸ Instrument për financim të shpejtë (Rapid Financial Instrument) – RFI.

¹⁹ Linja kreditore për kujdesshmëri (Precautionary and Liquidity Line) – PLL.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

Më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022, Banka Popullore nuk ka kërkesa në bazë të kredive të miratuara për transaksione repo ankandesh të realizuara me bankat vendase.

25. Kërkesa tjera

	2023	2022
Kërkesa nga bankat në falimentim	730.039	730.039
Kërkesa nga bankat në bazë të depozitave të maturuara ankandesh	4.468	5.268
Gjithsej	734.507	735.307
Zhshumësimi i shumës së kërkesave	(734.507)	(735.307)
Gjithsej	-	-

Në janar 2004, Banka Popullore pagoi 1.018.258 mijë MKD për bankat e huaja në bazë të garancive për kredi të një banke maqedonase nga bankat e huaja, të dhëna në bazë të Vendimit për kriteret dhe kushtet e përdorimit të një pjese nga rezervat valutore në bazë të garancive për kredi të një banke maqedonase nga bankat e huaja, e cila ndaloi së vlejuri nga marsi 2003. Banka Popullore krijoi kërkesa nga bankat vendase. Procedurat e falimentimit u nisën kundër bankës në mars 2004. Banka Popullore evidentoi kërkesa në bazë të garancive të ofruara nga banka në falimentim në shumë prej 1.034.569 mijë MKD. Banka Popullore ka kryer zhshumësim total të shumës së kërkesave nga banka në falimentim.

Në periudhën prej vitit 2010 deri 2019, Banka Popullore arkëtoi një pjesë të kërkesave nga bankat në falimentim, në shumë prej 304.530 mijë MKD nga të cilat: 231.234 mijë MKD janë të arkëtuara në bazë të atkëndimit për shpërndarje të avansit nga pasuria falimentuese e bankave vendase në falimentim dhe nga pasuria falimentuese e një debitori të bankave vendase në falimentim dhe 73.296 mijë MKD janë të arkëtuara në bazë të fondeve të marra për kërkesat e pashlyera. Në vitin 2023 dhe 2022 nuk kishte arkëtime të këtyre kërkesave.

Kërkesa e maturuar e pashlyer në bazë të depozitave të maturuara të ankandit i referohet depozitave të ankandëve të një banke tjetër vendase të cilat nuk janë kthyer në kohë. Në vitin 1999 u nis procedurë falimentimi kundër kësaj banke, e cila ende është në vazhdim. Banka Popullore tërësisht i ka rezervuar kërkesat nga banka në falimentim në shumë prej 9.268 mijë MKD. Në periudhën prej vitit 2013 deri 2023, Banka Popullore arkëtoi një pjesë të kërkesave në disa raste, me shumë totale prej 4.800 mijë MKD. Në vitin 2023 është arkëtuar një pjesë e kërkesës në shumë prej 800 mijë MKD (shënimi 15). Në vitin 2022 nuk kishte arkëtime të këtyre kërkesave.

26. Patundshmëri dhe pajisje

	Tokë dhe ndërtesa	Mobilje, pajisje dhe automjetet	Vepra artistike	Fondi bibliotek	Investimet në progres	Fondet totale për qëllime biznesi	Fondet për qëllime rekreative	Gjithsej
Gjendja më 1 janar 2022								
Vlera blerëse	815.435	580.277	64.361	4.970	975.026	2.440.069	34.135	2.474.204
Zhshumësimi i akumuluar	(499.923)	(499.045)	-	-	-	(998.968)	(22.624)	(1.021.592)

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

Gjendja më 1 janar 2022, vlera aktuale	315.512	81.232	64.361	4.970	975.026	1.441.101	11.511	1.452.612
Rritja e fondeve gjatë vitit								
- vlera blerëse	-	12.410	-	257	89.730	102.397	20	102.417
Reduktimi i fondeve								
- vlera blerëse	-	(8.632)	-	(2)	-	(8.634)	-	(8.634)
- zhshumësimi i akumuluar	-	8.593	-	-	-	8.593	-	8.593
Transferime								
- vlera blerëse	94	-	-	-	(94)	-	-	-
- zhshumësimi i akumuluar	-	-	-	-	-	-	-	-
Zhshumësimi për vitin	(25.264)	(27.803)	-	-	-	(53.067)	(640)	(53.707)
Gjendja më 31 dhjetor 2022	290.342	65.800	64.361	5.225	1.064.662	1.490.390	10.891	1.501.281
Gjendja më 31 dhjetor 2022								
Vlera blerëse	815.529	584.055	64.361	5.225	1.064.662	2.533.832	34.155	2.567.987
Zhshumësimi i akumuluar	(525.187)	(518.255)	-	-	-	(1.043.442)	(23.264)	(1.066.706)
Vlera aktuale	290.342	65.800	64.361	5.225	1.064.662	1.490.390	10.891	1.501.281

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)***26. Patundshmëri dhe pajisje (vazhdon)**

	Tokë dhe ndërtesa	Mobilje, pajisje dhe automjet e	Vepra artistike	Fondi bibliotek	Investime t në progres	Fondet totale për qëllime biznesi	Fondet për qëllime rekreative	Gjithsej
Gjendja më 1 janar 2023								
Vlera blerëse	815.529	584.055	64.361	5.225	1.064.662	2.533.832	34.155	2.567.987
Zhshumësimi i akumuluar	(525.187)	(518.255)	-	-	-	(1.043.442)	(23.264)	(1.066.706)
Gjendja më 1 janar 2023, vlera aktuale	290.342	65.800	64.361	5.225	1.064.662	1.490.390	10.891	1.501.281
Rritja e fondeve gjatë vitit								
- vlera blerëse	5.136	85.672	-	407	1.781	92.996	-	92.996
Reduktimi i fondeve gjatë vitit								
- vlera blerëse	(4.554)	(99.286)	-	-	-	(103.840)	(71)	(103.911)
- zhshumësimi i akumuluar	4.554	99.285	-	-	-	103.839	71	103.910
Transferime								
- vlera blerëse	-	9.132	-	-	(9.416)	(284)	284	-
- zhshumësimi i akumuluar	-	284	-	-	-	284	(284)	-
Zhshumësimi për vitin	(25.010)	(31.414)	-	-	-	(56.424)	(641)	(57.065)
Gjendja më 31 dhjetor 2023	270.468	129.473	64.361	5.632	1.057.027	1.526.961	10.250	1.537.211
Gjendja më 31 dhjetor 2023								
Vlera blerëse	816.111	579.573	64.361	5.632	1.057.027	2.522.704	34.368	2.557.072
Zhshumësimi i akumuluar	(545.643)	(450.100)	-	-	-	(995.743)	(24.118)	(1.019.861)
Vlera aktuale	270.468	129.473	64.361	5.632	1.057.027	1.526.961	10.250	1.537.211

26. Patundshmëri dhe pajisje (vazhdon)

Fondet bazë për qëllimet rekreative përfshijnë ndërtesa dhe fonde tjera bazë në kuadër të atyre ndërtesave.

Si pjesë e reformave të sistemit të pagesave, në vitin 2001 Banka Popullore e mori funksionin për furnizim me para të gatshme nga ish Zyra e qarkullimit të pagesave (ZQP), si dhe një pjesë të ndërtesave, pajisjeve dhe mobiljeve të ZQP-së të lidhura me atë funksion në dhjetë qytete në shtet. Këto mjete bazë i janë dorëzuar Bankës Popullore, por pronësia ende nuk është bartur për shkak të mosplotësimit të bilancit të pjesshëm të ZQP-së dhe rrjedhimisht, mjetet nuk janë evidentuar në regjistrat afarist të Bankës Popullore.

Në vitin 2013, me vendim të Qeverisë, Bankës Popullore iu dha e drejta për shfrytëzim të përhershëm të tokës ndërtimore në pronësi të Republikës së Maqedonisë së Veriut, për ndërtim të objektit të ri afarist. Toka nuk është evidentuar në regjistrat e Bankës Popullore.

Më 31 dhjetor 2023, gjendja e investimeve gjatë ndërtimit të objektit të ri afarist arrin 1.055.865 mijë MKD (2022: 1.055.246 mijë MKD). Në vitin 2023, Banka Popullore kishte investime në flukset në shumë prej 619 mijë MKD (2022: 80.314 mijë MKD), të lidhura me ndërtimin e objektit të ri afarist.

Në korrik 2022, kontrata për kryerjen e ndërtimeve ishte ndërprerë, për shkak të mospërmbushjes së detyrimeve të kontratës nga kontraktori, pas së cilës Banka Popullore ndërmerr aktivitete për mbrojtjen e objektit në ndërtim. Në tremujorin e fundit të vitit 2022 ndaj ish kontraktorit u hap procedurë parafalimentimi, ndërsa në prill 2023 u hap procedura e falimentimit. Pas ndërprerjes së kontratës me kontraktorin, Banka Popullore vazhdoi me aktivitetet lidhur me ndërtimin e objektit të ri afarist.

Në vitin 2023 dhe 2022, Banka Popullore nuk ka barra në patundshmëri dhe pajisje.

27. Mjete jomateriale

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumatat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

	2023	2022
Gjendja më 1 janar		
Vlera blerëse	296.594	281.413
Investimet në progres	605	6.242
Amortizimi i mbledhur	(268.925)	(255.694)
Vlera aktuale	28.274	31.961
Rritja e fondeve gjatë vitit		
- vlera blerëse	40.070	16.482
Reduktimi i fondeve gjatë vitit		
- vlera blerëse	-	(1.301)
- amortizimi i mbledhur	-	1.301
Amortizimi për vitin	(21.018)	(14.532)
Investimet në progres	(605)	(5.637)
Gjendja më 31 dhjetor	46.721	28.274
Gjendja më 31 dhjetor		
Vlera blerëse	336.664	296.594
Investimet në progres	-	605
Amortizimi i mbledhur	(289.943)	(268.925)
Vlera aktuale	46.721	28.274

28. Monedha nga metale të çmuara

Më 31 dhjetor 2023 gjendja e monedhave nga metalet e çmuara arrin 6.082 mijë MKD (2022: 5.815 mijë MKD).

Monedhat e metaleve të çmuara përfshijnë monedhat përkujtimore, monedhat për qëllime koleksioniste dhe kompletet me monedha.

Monedhat përkujtimore janë prej ari dhe argjendi të cilat në bazë të vendimit të Qeverisë prodhohen për të përkujtuar përvjetorë të rëndësishme të shtetit. Më 31 dhjetor 2023, Banka Popullore kishte në disponim 173 monedha ari dhe 24 monedha argjendi (2022: 173 monedha ari dhe 25 monedha argjendi).

Në pajtim me Ligjin e Bankës Popullore, nga qershor vitit 2014, Banka Popullore filloi me aktivitetin e shitjes së monedhave për qëllime koleksionimi, të cilat njëkohësisht janë edhe mjet pagimi. Në vitin 2016 Banka Popullore filloi me shitjen e monedha për qëllime koleksionimi dhe me punë komisionimi. Më 31 dhjetor 2023, Banka Popullore kishte në disponim 176 monedha për qëllime koleksionimi (2022: 218 copë).

Më 31 dhjetor 2023, Banka Popullore kishte në disponim 2.752 komplete të monedhave (2022: 2.856 copë).

29. Kërkesat nga puna

Kërkesat nga puna përbëhen nga valutat e huaja në bazë të interesave të paguara, provizioneve dhe kostove tjera për llogarinë e shtetit në bazë të alokimit të kumuluar neto (ANK) nga FNM-ja, kërkesat në bazë të tarifave dhe provizioneve për shërbime

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

të realizuara nga Banka Popullore, kërkesa për mirëmbajtjen e Kompleksit të Bankave dhe kërkesave tjera:

	2023	2022
Kërkesat në valuta të huaja në bazë të interesave të paguar, provizioneve dhe kostove tjera për llogari të shtetit (NKA)	103.611	70.419
Tarifa dhe provizione	46.851	38.041
Kërkesa për mirëmbajtjen e Kompleksit të Bankave	2.448	2.643
Debitorë të tjerë	574.492	564.844
Zhvlërësimi i shumës së kërkesave tjera	(574.492)	(564.844)
Gjithsej	152.910	111.103

Zhvillimet e zhvlërimit të shumës së kërkesave tjera shfaqen në vazhdim:

	2023	2022
Gjendja më 1 janar	564.844	407.814
Rritja e zshumësimit të shumës për kërkesat nga interesi (shënimi 15)	6.985	7.420
Rritja e zshumësimit të shumës për kërkesat nga tarifat dhe provizionet (shënimi 15)	1.676	1.418
Rritja e zshumësimit të shumës për kërkesat nga operacionet (shënimi 15)	659	442
Rritja e kërkesave të dyshimta dhe kontestuese	329	4
Rritja e zshumësimit të shumës së kërkesave në bazë të denimit të akorduar (shënimi 15)	-	147.733
Efekti i diferencave të llogaritura të kursit	(1)	13
Gjendja më 31 dhjetor	574.492	564.844

30. Fondet tjera

	2023	2022
Kostot e llogaritura për kartëmonedhat dhe monedhat e blera	82.898	172.380
Furnizime për zyra dhe të tjera	19.679	12.592
Kosto tjera të llogaritura	5.959	6.671
Avanset e dhëna	5.813	5.816

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

Kërkesa tjera në valutë të huaj	850	23.615
Fonde në baza tjera	250	129
Fonde të marra në bazë të kërkesave të pashlyera	55.848	55.848
Fonde të marra në bazë të kërkesave të pashlyera	(55.848)	(55.848)
Gjithsej	115.449	221.203
Aktuale	95.770	208.611
Joaktuale	19.679	12.592

Kostot e llogaritura për kartëmonedhat dhe monedhat e blera i referohen detyrimeve kontraktuale të paguara për kartëmonedhat dhe monedhat e blera.

31. Para të gatshme në qarkullim

Ndryshimet në paratë e gatshme në qarkullim gjatë vitit janë të shfaqura në tabelën mëposhtë:

	2023	2022
Gjendja më 1 janar	53.852.538	51.392.438
Rritja neto e parave në qarkullim gjatë vitit	3.356.290	2.460.100
Gjendja më 31 dhjetor	57.208.828	53.852.538

31. Para të gatshme në qarkullim (vazhdon)

Struktura e shumës nominale dhe sasia e parave në qarkullim janë të shfaqura si në vijim:

MKD	Vlera nominale	2023		2022	
		Copë	Shumë në mijëra MKD	Copë	Shumë në mijëra MKD
Para të gatshme në qarkullim (mjet ligjor për pagim)					

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023
(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)

	100	18.842.319	1.884.232	17.701.456	1.770.146
	200	908.253	181.650	941.142	188.228
Kartëmonedha	500	9.691.259	4.845.630	10.572.856	5.286.428
	1000	21.506.132	21.506.132	22.696.936	22.696.936
	2000	13.269.452	26.538.904	10.892.251	21.784.502
Totali i kartëmonedhave			54.956.548		51.726.240
Kartëmonedha nga polimeri	10	33.637.225	336.372	29.567.556	295.676
	50	7.074.414	353.721	6.400.562	320.028
Totali kartëmonedhave nga polimeri			690.093		615.704
	1	127.208.105	127.208	123.522.884	123.523
	2	94.110.466	188.221	87.785.204	175.570
Monedha	5	51.582.505	257.912	47.888.934	239.445
	10	40.867.108	408.671	39.161.315	391.613
	50	5.554.893	277.745	5.538.878	276.944
Totali monedhave			1.259.757		1.207.095
Para të gatshme në qarkullim (mjet ligjor për pagim)			56.906.398		53.549.039
Para të gatshme në qarkullim - monedha për qëllime koleksionimi					
	10	91.924	919	91.922	919
	100	101.384	10.139	101.344	10.135
Monedha	1000	557	557	557	557
	2000	45	90	45	90
Totali parave të gatshme në qarkullim - monedha për qëllime koleksionimi			11.705		11.701
Para të gatshme në qarkullim që nuk janë mjet ligjor për pagim					
Monedha	0,5	4.347.292	2.174	4.345.792	2.173
Kartëmonedha	10	16.918.792	169.188	16.922.578	169.226
Kartëmonedha	50	2.253.765	112.688	2.253.692	112.684
Kartëmonedha	5000	1.335	6.675	1.543	7.715
Totali parave të gatshme në qarkullim që nuk janë mjet ligjor për pagim			290.725		291.798
Para të gatshme në qarkullim			57.208.828		53.852.538

32. Depozita të bankave dhe kursimoreve

	2023	2022
Depozita njëditore të disponueshme të bankave në MKD te Banka Popullore	24.090.000	44.680.000
Depozitat shtatëditore të bankave dhe kursimoreve në MKD te Banka Popullore	37.451.093	4.113.233
Depozitat e bankave dhe llogarive tjera të institucioneve financiare në MKD te Banka Popullore	19.503.128	19.037.564
Depozitat e bankave në valutë të huaj - MIPS EUR	12.162.790	5.602.864
Depozitat e bankave në valutë të huaj me afat deri 1 muaj	-	738.484
Depozita të bankave në valutë të huaj me afat prej 1 deri 3 muaj	-	123.120
Gjithsej	93.207.011	74.295.265
Aktuale	93.207.011	74.295.265

Bankat vendase, filialet e bankave të huaja dhe kursimoret²⁰ kanë të drejtë të vendosjes së fondeve në depozitat e disponueshme te Banka Popullore. Afatet e maturimit të depozitave janë një ditë pune (njëditore) dhe shtatë ditë, pa mundësi të tërheqjes së parakohshme, të pjesërishtme ose të tërësishme.

Gjatë vitit 2023, normat e interesit të depozitave të disponueshme njëditore varionin nga 2,65% deri 4,20% në nivel vjetor (2022: Prej 0,15% deri 2,65% në nivel vjetor), ndërsa, normat e interesit të depozitave të disponueshme deri në shtatë ditë varionin në interval prej 2,70% deri 4,25% në nivel vjetor (2022: prej 0,30% deri 2,70% në nivel vjetor). Depozitat e disponueshme deri në shtatë ditë të bankave dhe kursimoreve e përfshijnë interesin e llogaritur me shumë prej 22.094 mijë MKD (2022: 1.234 mijë MKD).

Detyrimet në bazë të depozitave ndaj bankave dhe llogarive tjera të institucioneve financiare në MKD i reflektojnë bilancet në llogaritë e tyre te Banka Popullore për shlyerjen e transaksioneve pagesore. Fondet e këtyre llogarive kyçen në plotësimin e rezervës së detyrueshme në denarë.

Banka Popullore nuk paguan interes të fondeve në llogaritë në denarë të bankave te Banka Popullore nëpërmjet të cilave e plotësojnë detyrimin e rezervës së detyrueshme dhe pjesës tjetër të fondeve të llogarive si dhe të llogarive të institucioneve financiare²¹.

Për qëllimet e shlyerjes së bankave vendase, Banka Popullore ka llogari të hapura në euro në MIPS, për lidhjen e eurosistemit për pagesë TARGET 2.

²⁰ Në pajtim me Vendimin e depozitave të disponueshme "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 263/22.

²¹ Llogaritë e Bankës së Zhvillimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut për projekte të ndryshme.

32. Depozita të bankave dhe kursimoreve (vazhdon)

Më 31 dhjetor 2023, bankat nuk kanë vendosur depozita në valutë të huaj në Bankën Popullore²². Në periudhën janar - prill 2023, banka vendosi depozita në valutë të huaj me afat deri 1 muaj dhe prej 1 deri 3 muaj.

Norma e interesit të depozitave të afatizuara në valutë të huaj deri 1 muaj në vitin 2023 varionin në interval prej 1,20% deri më 2,52% (2022: -0,40% deri 1,20% në nivel vjetor), ndërsa, normat e interesit të depozitave të afatizuara në valutë të huaj prej 1 deri 3 muaj varionin në interval prej 1,70% deri 2,80% në nivel vjetor (2022: -0,37% deri 1,70% në nivel vjetor). Më 31 dhjetor 2022, depozitat e bankave në valutë të huaj me afat deri 1 muaj i përfshijnë detyrimet në bazë të interesit të llogaritur në shumë prej 566 mijë MKD, ndërsa depozita të bankave në valutë të huaj me afat prej 1 deri 3 muaj i përfshijnë detyrimet në bazë të interesit të llogaritur në shumë prej 134 mijë MKD.

33. Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë

	2023	2022
Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja	35.217.918	27.125.601
Rezerva e detyrueshme e kursimoreve në MKD	24.079	23.366
Gjithsej	35.241.997	27.148.967
Aktuale	35.241.997	27.148.967

Në pajtim me rregullativat²³, bankat janë të obliguara të plotësojnë rezervën e detyrueshme në denarë dhe në valuta të huaja, ndërsa kursimoret kanë obligim për rezervën e detyrueshme në denarë. Obligimi i rezervës së detyrueshme të kursimoreve plotësohet në nivel fiks.

Në vitin 2023, Banka Popullore ka llogaritur tarifë për shumën e ndarë në euro, me normë të barabartë se norma më e ulët prej 0% dhe normë të interesit të depozitit të disponueshëm njëditor të Bankës Qendrore Europiane e cila varionte në interval prej 2% deri 4% në

²² Në maj 2023 u miratua vendimi për deaktivim të ankandëve të depozitave në valutë të huaj nga bankat vendase.

²³ Vendim për rezervën e detyruar, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 16/23, 171/23, 197/23.

33. Rezerva e detyrueshme e bankave në valuta të huaja dhe rezerva e detyrueshme e kursimoreve në denarë (denarë)

nivel vjetor, ndërsa tarifa për tepricën e fondeve mbi shumën e rezervës së detyrueshme të ndarë në euro, llogaritur me një normë të barabartë me normën më të ulët prej 0% dhe normë të interesit të depozitit të disponueshëm njëditor të Bankës Qendrore Europiane, të reduktuar për 0,15 pikë përqindje²⁴ (2022: norma e interesit për tarifë të shumës së ndarë të rezervës së detyrueshme shënonte -0,50% në nivel vjetor, ndërsa norma e interesit për tarifën e tepricë së fondeve të ndara në llogarinë me valutë të huaj në euro në MIPS, varionte në interval prej -0,65% deri - 0,15% në nivel vjetor).

Më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022, Banka Popullore nuk ka kërkesa në bazë të interesit të llogaritur për rezervën e detyrueshme të bankave në valuta të huaja.

34. Bonot e thesarit të Bankës Popullore

Në vitin 2023, në ankandet e bonove të thesarit zbatoheshte tender me shumë të kufizuar dhe normë fikse të interesit. Duke filluar nga nëntori i vitit 2022, krahas bankave dhe filialeve të bankave të huaja, të drejtën e pjesëmarrjes në ankandet e bonove të thesarit kanë edhe kursimoret²⁵.

Norma e interesit të bonove të thesarit në vitin 2023 varionte në interval prej 4,75% deri 6,30% në nivel vjetor (2022: prej 1,25% deri 4,75% në nivel vjetor).

Më 31 dhjetor 2023, interesi i llogaritur i bonove të thesarit të Bankës Popullore arrin 19.057 mijë MKD (2022: 21.126 mijë MKD).

Rrjedha monetare e bonove të thesarit të Bankës Popullore është si në vijim:

	2023	2022
Gjendja më 1 janar	9.450.579	9.993.065
Bonot e thesarit të Bankës Popullore, të hyrat	86.699.296	99.140.328
Bonot e thesarit të Bankës Popullore, të dalurat	(86.764.000)	(99.879.000)
Diskont, flukse	560.222	196.186
Gjendja më 31 dhjetor	9.946.097	9.450.579

35. Detyrime në bazë të transaksioneve repo në valutë të huaj

²⁴ Në pajtim me Vendimi për rezervë të detyrueshme "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 16/23, 171/23, 197/23.

²⁵ Në pajtim me Vendimi për rezervë të detyrueshme "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 263/22.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

	2023	2022
Transaksionet repo në valutë të huaj me kolateral të dhënë në letra me shumë	18.381.963	22.915.335
Transaksionet repo në valutë të huaj me kolateral të dhënë në ari	4.102.947	4.440.273
Gjithsej	22.484.910	27.355.608
Aktuale	22.484.910	27.355.608

Banka Popullore në vitin 2023 dhe 2022 ka kryer transaksione repo me banka të huaja me kolateral të siguruar në letra me shumë të huaja dhe ari (shënimi 2D).

Vlera totale e tregut e kolateralit të dhënë arrin 22.385.808 mijë MKD, nga të cilat vlera e tregut e kolateralit të dhënë në ari arrin 4.017.161 mijë MKD, ndërsa vlera e tregut të kolateralit të dhënë në letra me shumë të huaj arrin 18.407.260 mijë MKD (2022: vlera totale e tregut të kolateralit të dhënë arrin 4.388.521 mijë MKD, ndërsa vlera e tregut të kolateralit të dhënë në letra me shumë të huaj arrin 22.831.247 mijë MKD).

Detyrimet në bazë të transaksioneve repo në valutë të huaj me kolateral të dhënë në letra me shumë më 31 dhjetor 2023 i përfshijnë detyrimet në bazë të interesit të llogaritur në shumë prej 11.228 mijë MKD (2022: 9.394 mijë MKD), ndërsa detyrimet në bazë të transaksioneve repo në valutë të huaj me kolateral të dhënë në ari i përfshijnë në bazë të interesit të llogaritur prej 682 mijë MKD (2022: 2.736 mijë MKD).

36. Depozita në denarë të shtetit

Banka Popullore kryen veprime depozitare për shtetin dhe për organet e administratës shtetërore, në pajtim me Ligjin e Bankës Popullore.

2023	2022
------	------

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)

Llogaria e vetme e thesarit	24.753.036	23.113.816
Depozita tjera në denarë	1.043.885	869.764
Gjithsej	25.796.921	23.983.580
Aktuale	25.796.921	23.983.580

Banka Popullore paguan interes në depozitat në denarë të shtetit²⁶.

Norma e interesit për depozitat në denarë të shtetit është përcaktuar në shumën e normës mujorë të ponderuar të interesit të bankave për depozitat njëditore për institucione jofinanciare pa klauzolë valutore, e cila në vitin 2023 varionte në interval prej 0,05% deri 0,20% në nivel vjetor (2022: deri gusht 2022 norma e interesit përcaktoheshte në nivel të normës së interesit të depozitave të disponueshme me afat njëditorë të Bankës Popullore dhe varionte në interval prej 0,15% deri 0,40% në nivel vjetor; pas ndryshimit të Vendimit, në periudhën prej shtator deri dhjetor 2022, norma e interesit varionte në interval prej 0,04% deri 0,10% në nivel vjetor).

Depozitat e shtetit e përfshijnë interesin e llogaritur me shumë prej 672 mijë MKD (2022: 413 mijë MKD).

37. Depozitat valutore të shtetit

Në pajtim me Ligjin e Bankës Popullore dhe Ligjin e Operacioneve Valutore, Banka Popullore është agjente e shtetit për kryerjen e qarkullimit pagesor me vende të huaja. Organet e qeverisjes qendrore të shtetit dhe një pjesë të fondeve publike i deponojnë flukset e tyre valutore te llogaria e Bankës Popullore, me kusht që Ministria e Financave formalisht t'i autorizojë për hapjen e një llogaria të tillë. Më 31 dhjetor 2023, këto depozita arrijnë 15.518.617 mijë MKD (2022: 16.360.703 mijë MKD).

Banka Popullore paguan interes për depozitat valutore të shtetit²⁷.

37. Depozita valutore të shtetit (vazhdon)

Norma e interesit për depozitat valutore të shtetit është përcaktuar në shumën e normës mujorë të ponderuar të interesit të bankave për depozitat valutore njëditore për institucione jofinanciare në euro, e cila në vitin 2023 varionte në interval prej 0,01% deri 0,02% në nivel vjetor (2022: deri në gusht 2022 norma e interesit është përcaktuar në nivel të normës së interesit të depozitave të disponueshme me afat njëditorë të Bankës Qendrore Europiane, por nëse norma e interesit është negative (-0,50% në periudhën prej janar deri korrik 2022 dhe 0% deri në fund të gusht 2022)

²⁶ Në pajtim me Vendimin e llogaritjes dhe pagesës së interesit të depozitave të organeve të administratës shtetërore te Banka Popullore, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 218/16, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 183/22, interesi paguhet për depozita pa afat të organeve të administratës shtetërore më së shumti deri në shumën e përcaktuar paraprakisht e cila për depozitat në denarë është 6.000.000 mijë MKD.

²⁷ Në pajtim me Vendimin e llogaritjes dhe pagesës së interesit të depozitave të organeve të administratës shtetërore te Banka Popullore, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 218/16, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 183/22, interesi paguhet për depozita pa afat të organeve të administratës shtetërore më së shumti deri në shumën e përcaktuar paraprakisht e cila për depozitat në denarë është 100.000 mijë EUR.

atëherë nuk llogaritet interesi; pas ndryshimit të Vendimit, në periudhën prej shtator deri dhjetor 2022, norma e interesit arrinte 0,01% në nivel vjetor).

38. Depozita të kufizuara

Depozitat e kufizuara kryesisht përfshijnë fondet valutore të deponentëve (shteti) të cilat presin realizimin e dërgesës jasht vendit dhe fondeve të deponentëve (shtetit) të cilët paraqesin mbulim prej 100% për një akreditiv të hapur në llogarinë e tyre nga ana e Bankës Popullore. Banka Popullore nuk paguan interes për këto depozita. Gjendja e këtyre fondeve më 31 dhjetor 2023 shënon 208.273 mijë MKD (2022: 142.111 mijë MKD).

39. Detyrime ndaj FMN-së

Detyrimet ndaj FMN-së i përbëjnë detyrimet në bazë të shpërndarjes kumulative neto, detyrimet në bazë të përdorimit të kredive nga FMN-ja dhe në llogari të shtetit dhe detyrimet në bazë të anëtarësimit dhe depozitave të FMN-së.

a) Detyrime në bazë të shpërndarjes së DTS-së – në emër dhe llogari të shtetit

Me Vendim të Bordit ekzekutiv të FMN-së nga 14 dhjetor 1992, në pajtim me Ligjin e Trashëgimisë Juridike të Republikës së Maqedonisë të antarësimit në FMN, shteti trashëgoi 5,4% nga detyrimi në bazë të shpërndarjes neto të DTS-së së ish Jugosllavisë, në shumë prej 624.458 mijë MKD (8.379 mijë DTS).

Me vendim të Bordit ekzekutiv të FMN-së nga 7 gusht 2009, shteti mori shpërndarje kumulative neto të DTS-së në shumë prej 3.806.677 mijë MKD (51.076 mijë DTS). Me hyrjen në fuqi të amandamentit të katërt të Statutit të FMN-së më 10 gusht 2009, ndërsa në bazë të Vendimit të miratuar nga Bordi ekzekutiv të FMN-së nga viti 1997, shteti mori shpërndarje kumulative neto të posaçme të DTS-së në shumë prej 459.245 mijë MKD (6.162 mijë DTS).

39. Detyrime ndaj FMN-së (vazhdon)

a) Detyrime në bazë të shpërndarjes së DTS-së – në emër dhe llogari të shtetit (vazhdon)

Me vendim të Bordit ekzekutiv të FMN-së nga 2 gusht 2021, shteti mori shpërndarje kumulative neto të DTS-së në shumë prej 10.022.047 mijë MKD (134.471 mijë DTS). Miratimi i shpërndarjes së fondeve është për vendet anëtare në FMN të cilat janë pjesëmarrëse në Departamentin për DTS proporcionalisht me kuotimet e tyre ekzistuese në FMN dhe ka për qëllim të sigurojë likuiditet më të madh në sistemin global ekonomik nëpërmjet mbështetjes së rezervave valutore të vendeve anëtare në FMN.

Detyrimi total i Republikës së Maqedonisë së Veriut për shpërndarjen e DTS-së në fund të vitit 2023 arrin 14.912.427 mijë MKD ose 200.088 mijë (2022: 15.339.855 mijë MKD, ose 200,088 mijë DTS).

Sipas Statutit të FMN-së, detyrimi për shpërndarjen e DTS-së duhet të arkëtohet vetëm në rastin dhe në shumën e shpërndarjes së DTS-së së anuluar, e cila kërkon një vendim nga Këshilli i guvernatorëve të FMN-së, me shumicë të votave prej 85%, ose në rast të anulimit të pjesëmarrjes në Departamentin e DTS-së në kuadër të FMN-së.

Banka Popullore arkëton interes në shumën totale të detyrimit në bazë të shpërndarjes së DTS-së (200.088 mijë DTS), e llogaritur sipas normës bazë të interesit të FMN-së. Banka Popullore rimbursin interesin e paguar të detyrimit në bazë të shpërndarjes së DTS-së nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

b) Detyrime në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja, në emër dhe llogari të shtetit

	Shënimi	2023	2022
Detyrime në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja në emër dhe llogari të shtetit (Linja kreditore RFI)	22	7.909.940	10.823.523
Detyrime në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja në emër dhe llogari të shtetit (Linja kreditore RFI)	22	6.327.952	6.480.058
Gjithsej		14.237.892	17.303.581
Aktuale		5.349.900	2.782.752
Joaktuale		8.887.992	14.520.829

39. Detyrime ndaj FMN-së (vazhdon)

b) Detyrime në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja, në emër dhe llogari të shtetit (vazhdon)

Në prill 2020, shteti ka marrë hua nga FMN-ja me instrumentin për financim të shpejtë (RFI) në shumë prej 140.300 mijë DTS (100% nga kuotimi), i synuar për mbështetje të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut gjatë gjendjes së jashtëzakonshme²⁸. Afati për shlyerjen e shumës së tërhequr nga instrumenti është tre vjet dhe tre muaj deri në 5 vjet nga tërheqja.

²⁸ Lidhur me Dekretin me fuqi juridike për borxhin e Republikës së Maqedonisë së Veriut të FMN-ja për mbështetje financiare nga instrumente për financim të shpejtë gjatë gjendjes së jashtëzakonshme "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 100/20.

Shlyerja e shumës së tërhequr nga instrumenti, i cili do të kryhet në tetë këste të barabarta tremujore, filloi në korrik 2023. Në vitin 2023 janë shlyer dy këste nga instrumenti për financim të shpejtë (RFI) në shumë totale prej 35.075 mijë DTS²⁹.

Në nëntor 2022, shtetit iu miratuan fonde nga Linja kreditore për kujdesshmëri (PLL) nga FMN-ja, në shumë prej 406.870 mijë DTS (290% nga kuotimi), të destinuara për mbështetje të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut³⁰, nga të cilat shteti tërheqi shumë prej 84.180 mijë DTS (60% nga kuotimi)³¹. Afati për shlyerjen e shumës së tërhequr nga linja kreditore është tre vjet dhe tre muaj deri në 5 vjet nga tërheqja. Shlyerja e shumës së tërhequr nga instrumenti do të bëhet në tetë këste të barabarta tremujore. Shlyerja e këstit të parë do të fillojë në shkurt 2026.

Detyrimi total i Republikës së Maqedonisë së Veriut në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja në fund të vitit 2023 arrin 14.237.892 mijë MKD ose 189.405 mijë DTS (2022: 17.303.581 mijë MKD, ose 224,480 mijë DTS).

Të shumave të tërhequra nga instrumentet zbatohet norma e interesit e përcaktuar sipas rregullave të FMN-së dhe në pajtim me kushtet e financimit të cilat vlejnë për linjat kreditore.

Detyrimet në bazë të kredive të përdorura nga FMN-ja, në emër dhe në llogari të shtetit, më 31 dhjetor 2023 e përfshijnë interesin e llogaritur në shumë prej 121.670 mijë MKD (2022: 93.710 mijë MKD).

39. Detyrime ndaj FMN-së (vazhdon)

c) Detyrime në bazë të anëtarësimit dhe depozitave

	2023	2022
Detyrime në bazë të kambialeve të emetuara për anëtarësim në FMN.	10.502.049	11.043.104
Detyrime në bazë të llogarisë 1	26.321	27.677
Detyrime në bazë të llogarisë 2	152	160
Gjithsej	10.528.522	11.070.941
Aktuale	10.528.522	11.070.941

Në shkurt 2016, hyri në fuqi Rezoluta nr. 66-2 për Rishikimin e katërmbëdhjetë të përgjithshëm të kuotave dhe Reforma e Bordit Ekzekutiv, të miratuar më 15 dhjetor 2010 nga Bordi i Guvernatorëve të FMN-së, me të cilën propozoi rritjen e kuotave të secilit prej vendeve anëtare të FMN-së. Në pajtim me Rezolutën, kuota e vendit anëtarë në FMN në vitin 2016 u rrit prej 68.900 DTS ekzistuese në 140.300 mijë DTS. Për anëtarësim te FMN-ja, Banka Popullore, si agjent fiskal i Republikës së Maqedonisë së Veriut, ka emetuar kambiale (shënimi 23).

²⁹ Në janar 2024, shteti shlyente këstin e tretë nga instrumenti për financim të shpejtë (RFI) në shumë prej 17.537,5 mijë DTS.

³⁰ Në pajtim me Dekretin me fuqi ligjore për debitim të Republikës së Maqedonisë së Veriut te FMN-ja për Linjë kreditore për kujdesshmëri, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 246/22.

³¹ Në janar 2024, nga Linja kreditore për kujdesshmëri (PLL) nga FMN-ja, shteti tërheqi shumë prej 119.260 mijë DTS.

40. Depozita të tjera

	2023	2022
Detyrime në bazë të depozitave në denarë ndaj subjekteve tjera vendase	3.264.712	2.751.411
Detyrime në bazë të depozitave në denarë ndaj institucioneve financiare ndërkombëtare (IBRD ³² , IDA ³³ dhe MIGA ³⁴)	6.788	11.102
Gjithsej	3.271.500	2.762.513
Aktuale	3.271.500	2.762.513

Detyrime në bazë të depozitave në denarë ndaj subjekteve tjera vendase i përfshijnë: llogaria e Fondit rezervë për garanci të KIBS-it, llogaritë e klientëve të shoqërive të brokerimit dhe llogaritë të Depozituesit Qendror për letra me vlerë. Llogaritë e klientëve të shoqërive të brokerëve dhe llogaritë të Depozituesit Qendror për letra me vlerë shërbejnë për shlyerjen e transaksioneve për operacione me letra me vlerë. Banka Popullore nuk paguan interes për këto depozita.

Llogaritë në denarë të institucioneve financiare ndërkombëtare janë deponuar te Banka Popullore. Banka Popullore nuk paguan interes për këto depozita.

41. Rezervë e veçantë

	2023	2022
Rezerva e veçantë për detyrimet e mundshme në bazë të kontesteve gjyqësore me persona fizik dhe juridik	373	344
Gjithsej	373	344

Rezerva e veçantë për detyrimet e mundshme në bazë të kontesteve gjyqësore i referohet shumës së kryegjës dhe interesit për të cilin Banka Popullore pret t'u paguajë personave fizik dhe juridik që kanë ngritur padi kundër Bankës Popullore, pas përfundimit të procedurave juridike.

Zhvillimet e rezervës së veçantë për detyrimet e mundshme në bazë të kontesteve gjyqësore janë shfaqur në vazhdim:

	2023	2022
Gjendja më 1 janar	344	322
Shpërndarja e rezervës së veçantë për detyrimet e mundshme nga proceset gjyqësore (shënimi 15)	29	22
Gjendja më 31 dhjetor	373	344

³² Banka Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim (International Bank for Reconstruction and Development) – IBRD.

³³ Agjencia Ndërkombëtare për Zhvillim (International Development Association) – IDA.

³⁴ Agjencia e Garantimit të Investimeve Multilaterale (Multilateral Investment Guarantee Agency) – MIGA.

42. Detyrime të tjera

Detyrimet janë të analizuar në këtë mënyrë:

	2023	2022
Të deponuara në bazë të fondeve të konfiskuara dhe të depozituara	277.519	280.666
Detyrime nga falimentimi i BNT-së.	144.895	144.895
Detyrime në bazë të fitimit të shpërndarë	109.779	-
Interesi i llogaritur në valutë të huaj në bazë të marrëveshjet e lidhura	103.611	70.419
Detyrime ndaj furnizuesëve dhe detyrime tjera	78.822	16.354
Detyrime në bazë të dobive afatgjata të punonjësve	35.658	38.784
Kundërpozicioni i monedhave jubilarë	5.986	5.612
Detyrime në bazë të qirave	4.174	803
Të ardhurat e shtyre	3.365	4.126
Detyrime në bazë të tatimeve	1.616	2.340
Gjithsej	765.425	563.999

Detyrimet në bazë të fondeve të deponuara në bazë të fondeve efektive të konfiskuara dhe emetimeve të deponuara i referohen fondeve të deponuara valutore të cilave organet kompetente shtetërore ua sekuestruan si masë detyruese personave juridik dhe fizik si masë obligative dhe kundër të cilave kanë ngritur padi në gjykatat kompetente. Varësisht nga aktvendimi gjyqësor, këto valuta të huaja i kthehen personit nga i cili janë sekuestruar, ose në kundërvlerë në denarë arkëtohen në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut Banka Popullore nuk paguan interes për këto fonde.

42. Detyrime tjera (vazhdon)

Detyrimet që rrjedhin nga falimentimi i Bankës për Tregti të Jashtme (BTJ) i referohen detyrimeve të trasheguara të Bankës Popullore në bazë të kursimeve të qytetarëve të gjetura në kohën e shpalljes së falimentimit të BTJ-së në vitin 1995, në shumë prej 292.442 mijë MKD. Për shlyerje të këtyre detyrimeve, Bankës Popullore iu siguria patundshmëri nga pasuria e falimentimit, të cilën menjëherë, pa kompensim, ia dorëzoi Qeverisë.

Detyrimet në bazë të fitimit të shpërndarë në vitin 2023 në shumë prej 109.779 mijë MKD i referohen fitimit të shpërndarë ndaj Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe në pajtim me dispozitat e Ligjit të Bankës Popullore. Shpërndarjen e fitimit neto e miraton Këshilli i Bankës Popullore (shënimi 1). Në vitin 2022, Banka Popullore nuk bëri shpërndarje të fitimit në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut për shkak të rezultatit të llogaritur negativ financiar neto për shpërndarje (shënimi 43).

Interesat e llogaritura në valutë të huaj në bazë të marrëveshjeve të lidhura i referohen interesit të llogaritur në bazë të shpërndarjes neto kumulative nga FMN-ja, në emër dhe në llogari të shtetit.

Detyrimet në bazë të përfitimeve afatgjata të punonjësve, përveç kontributeve të sigurimit pensional, janë të njëjta me shumën e përfitimeve të ardhshme të cilat i realizojnë punonjësit në bazë të mundit të tyre në periudhat e tashme dhe të kaluara,

i zbritur deri në shumën kontabël duke aplikuar normë vjetore interesi të ponderuar prej 5,95% për obligacionet afatgjata të emetuara nga shteti në vitin 2023 me afat të maturimit prej 5 dhe mbi 5 vite (2022: norma e ponderuar e interesit prej 3,90% e obligacioneve afatgjata të emetuara nga shteti në vitin 2022 me afat të maturimit prej 5 dhe mbi 5 vite).

43. Kapitali dhe rezervat

Kapitali

Kapitali i Bankës Popullore i definuar me Ligjin e Bankës Popullore më 31 dhjetor 2023 shënon 1.289.789 mijë MKD (2022: 1.289.789 mijë MKD).

43. Kapitali dhe rezerva (vazhdon)

Rezerva speciale dhe të përgjithshme

Në pajtim me dispozitat e Ligjit të Bankës Popullore, nga rezultati i përcaktuar financiar për shpërndarje, 70% shpërndahen në rezervat e përgjithshme deri në arritjen e nivelit të kapitalit bazë të Bankës Popullore. Pas arritjes së nivelit të kapitalit bazë, 15% të fitimit të mbetur shpërndahen në rezervat e përgjithshme, ndërsa pjesa tjetër shpërndahet në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Në rast të llogarisë së hapur për rezerva speciale³⁵, rezultati financiar për shpërndarje mund të shpërndahet kështu që më së shumti 70% mund të transferohen në llogarinë për rezerva speciale deri në arritjen e shumës së përcaktuar nga Këshilli i Bankës Popullore për mbulimin e kostove për qëllime të përcaktuara paraprakisht, ndërsa nga pjesa tjetër, 70% do të shpërndahen në rezervat e përgjithshme deri në arritjen e nivelit të kapitalit bazë, gjegjësisht 15% pas arritjes së nivelit të kapitalit bazë.

Më 31 dhjetor 2023, nga rezultati i llogaritur pozitiv neto për shpërndarje për vitin 2023, në rezervat e përgjithshme është shpërndarë shumë prej 256.151 mijë MKD. Rezerva e përgjithshme përdoret vetëm për mbulimin e humbjeve të Bankës Popullore. Më 31 dhjetor 2022, disa nga rezervave të përgjithshme u shfrytëzuan

³⁵ Të definuara si llogari për rezerva speciale në Ligjin e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut. Në vitin 2015, Banka Popullore hapi llogari për rezerva speciale për mbulimin e kostove për qëllime të lanifkuara paraprakisht, me qëllim special të lidhura me ndërtimin e objektit të ri afarist.

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**Shënime në pasqyrat financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023***(Të gjitha shumat janë të shprehura në MKD, nëse nuk është e theksuar ndryshe)*

për mbulimin e rezultatit financiar neto të llogaritur për shpërndarje për vitin 2022 në shumë prej 902.067 mijë MKD.

	2023	2022
Rezerva të përgjithshme	688.977	432.826
Rezerva speciale	1.697.826	843.987

43. Kapitali dhe rezerva (vazhdon)*Rezervat e rivlerësuar*

	2023	2022
Rezervat e rivlerësimit nga diferencat e këmbimit	-	79.669
Rezervat e rivlerësimit nga ndryshime e çmimit dhe kursit të arit	12.096.431	9.817.262
Rezervat e rivlerësimit të ndryshimeve të çmimit të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit	1.605.706	32.296
Rezervat e rivlerësimit të ndryshimeve të çmimit të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	221.596	-
Rezervat e rivlerësimit për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	1.132	-
Rezervat e rivlerësimit të ndryshimeve të çmimit të letrave me shumë pronësie të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës	681	502
Rezervat e rivlerësimit të ndryshimeve në shumën objektive të veprave artistike, fondit bibliotek dhe objekteve muzeale	4.127	4.085
Gjithsej	13.929.673	9.933.814

Rezervat e rivlerësimit përfaqësojnë akumulimin e kursit pozitiv neto të përcaktuar dhe ndryshimet e çmimeve nga rivlerësimet periodike të kursit të këmbimit dhe çmimeve të fondeve dhe detyrimeve në valutë të huaj, si dhe rezervat e akumuluar për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës, që përdoren si rezervë për mbrojtje nga tendencat e ardhshme negative në zhvillimin e ndryshimeve të kursit dhe çmimit, si dhe nga humbjen e ardhshme të mundshme të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës.

Rezerva e rivlerësimit nga diferencat e kursit të fondeve dhe detyrimeve të valutave të huaja, më 31 dhjetor 2023 arrin zero MKD për mbulimin e diferencat negative të perealizuara të këmbimit për vitin 2023 në shumë prej 79.668 mijë MKD (2022: e reduktuar për mbulimin e diferencave negative neto të perealizuara të kursit në shumë prej 50.113 mijë MKD). Shuma e llogaritur e diferencat negative neto të këmbimit mbi nivelin e rezervës së rivlerësimit të akumuluar më parë, në shumë prej 111.753 mijë MKD, është mbuluar nga rezultati financiar aktual nga viti 2023.

Rezerva e rivlerësimit nga ndryshimet e çmimit dhe kursit të arit në vitin 2023 është rritur në shumë prej 2.279.169 mijë MKD, si rezultat i shpërndarjes neto të diferencave pozitive neto të perealizuara të çmimit dhe kursit të arit (2022: rritje prej 1.061.491 mijë MKD si rezultat i diferencave pozitive neto të perealizuara të çmimit dhe kursit të arit dhe ulje prej 2.191.440 mijë MKD si rezultat i ndryshimeve të kursit dhe të çmimit nga transaksionet me ari).

43. Kapitali dhe rezerva (vazhdon)

Rezervat e rivlerësimit (vazhdon)

Rezerva e rivlerësuar e ndryshimeve të çmimit të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit në vitin 2023 është rritur në bazë neto në shumë prej 1.573.410 mijë MKD, nga të cilat:

- Rritje prej 1.605.706 mijë MKD, si rezultat i shpërndarjes së ndryshimeve pozitive neto të çmimeve të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit sipas parimit "letër pas letre" (2022: ndryshimet neto pozitive të çmimit të perealizuara të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit në shumë totale prej 32.296 mijë MKD) dhe
- Ulje prej 32.296 mijë MKD, si rezultat i ndryshimeve të realizuara të çmimeve nga letrat me shumë, të cilat u shtuan në rezultatin e llogaritur për shpërndarje për vitin 2023 (2022: ndryshime të realizuara të çmimit të letrave me shumë në shumë totale prej 5.599 mijë MKD).
- Ulje si rezultat i shpërndarjes së ndryshimeve negative neto të perealizuara të çmimeve të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit më 31 dhjetor 2023 nuk ka (2022: ndryshimet neto negative të çmimeve të perealizuara të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet bilancit të suksesit në shumë totale prej 11.442 mijë MKD).

Rezerva e rivlerësimit të letrave me shumë të borxhit të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës, në vitin 2023 shënon 222.728 mijë MKD, nga të cilat:

- 221.596 mijë MKD, rrjedhin nga ndryshimet neto pozitive të perealizuara të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës sipas parimit "letër për letër" (2022: zero MKD), dhe

- 1.132 mijë MKD, rrjedhin nga rezerva e posaçme për humbjen e pritur kreditore të letrave me shumë të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës (2022: zero MKD).

Rezerva e rivlerësimit nga ndryshimet e çmimeve të letrave me shumë pronësie të matura sipas shumës objektive nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës, në vitin 2023 është rritur për 179 mijë MKD si rezultat i ndryshimeve neto pozitive të çmimeve në shumën objektive të letrave me shumë pronësie të matura sipas nëpërmjet fitimit të mbetur gjithëpërfshirës (2022: 502 mijë MKD).

43. Kapitali dhe rezerva (vazhdon)

Rezervat e rivlerësimit (vazhdon)

Më 31 dhjetor 2023, rezerva e rivlerësimit të veprave artistike, fondit bibliotek dhe objekteve muzeale shënon 4.127 mijë MKD (2022: 4.085 mijë MKD). Rritja e rezervave të rivlerësimit në vitin 2023 në shumë prej 42 mijë MKD është në bazë të donacioneve të librave në fondin bibliotek të Bankës Popullore (2022: rritje në shumë prej 11 mijë MKD).

44. Paratë e gatshme dhe ekuivalentët e saj

	2023	2022
Paratë e huaja efektive (shënimi 16)	821.607	2.964.247
Depozita në valutë të huaj (shënimi 17)	107.859.919	53.654.174
Të drejtat të veçanta të tërheqjes (shënimi 20)	13.249	24.679
Gjithsej	108.694.775	56.643.100

45. Detyrimet e mundshme dhe të ndërmarra

a) Paditë

Aktualisht udhëhiqen disa procedura gjyqësore kundër Bankës Popullore të cilat dalin nga puna rrjedhëse. Më 31 dhjetor 2023, paditë shumësohen në shumë prej 447.070 mijë MKD (2022: 447.070 mijë MKD). Banka Popullore i kundërshton këto padi dhe në bazë të këshillave juridike, konsideron se nuk do ketë humbje të konsiderueshme materiale.

Në vitin 2023, Banka Popullore ndau rezervë të veçantë në shumë prej 29 mijë MKD për detyrimet e mundshme në bazë të kontesteve gjyqësore për të cilat pret që ndoshta do të duhet të paguajë detyrimet (2022: ndarja e rezervës së veçantë në shumë prej 22 mijë MKD për kontestet gjyqësore) (shënimet 15 dhe 41).

Për pjesën tjetër të procedurave gjyqësore, Banka Popullore nuk ka ndarë asnjë rezervë, sepse në bazë të mendimit dhe këshillave juridike, udhëheqësia beson se rezultati përfundimtar do të jetë në favor të Bankës Popullore dhe se nuk do të ketë humbje materiale në raport të procedurave gjyqësore.

45. Detyrimet e mundshme dhe të ndërmarra (vazhdon)

b) Detyrimet e ndërmarra

Më 31 dhjetor 2023, Banka Popullore nuk ka ndërmarrë detyrime me rëndësi në bazë të marrëveshjeve të lidhura për ndërtimin e objekteve ndërtimore dhe pajisjeve (2022: detyrime të ndërmarra në bazë të marrëveshjeve të lidhura për investime në pajisje në shumë prej 59.322 mijë MKD).

46. Transaksionet me subjektet e ndërlidhura

Banka Popullore ka transaksione me subjektet e lidhura, me Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe me të gjithë anëtarët e Këshillit. Transaksionet dhe gjendjet me subjektet e lidhura shfaqen në shënimet 5, 6, 13, 22, 23, 36, 37, 38 dhe 42.

47. Ngjarjet pas datës së Raportit të gjendjes financiare

Pas datës së përgaditjes së Raportit për gjendjen financiare, nuk ka ndodhur asnjë ngjarje me rëndësi materiale që do të shkaktonte korrigjim të raporteve financiare dhe as ngjarje që duhet të publikohen në raportet financiare.